

ЈАВНО СООБРАЌАЈНО ПРЕТПРИЈАТИЕ СКОПЈЕ
Скопје

ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

За годината завршена на 31 декември 2017

со

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

СОДРЖИНА

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР	3
ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА.....	7
ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА	8
ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИ ВО ГЛАВНИНАТА	9
ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИ ТЕКОВИ.....	10
БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ	11
ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕ ВО 2017 ГОДИНА.....	31
ЗАВРШНА СМЕТКА ЗА 2017 ГОДИНА.....	32

PCM МАКЕДОНИЈА ДООЕЛ Скопје

Даме Груев 8, 1000 Скопје, Р. Македонија

T+389 (0)2 3233 301

T+389 (0)2 3233 302

F+389 (0)2 3216 186

www.rsmmk.mk

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИОТ РЕВИЗОР

До Јавно Сообраќајно Претпријатие Скопје – ЈСП Скопје

Извештај за финансиските извештаи

Ние извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на Јавното сообраќајно претпријатие Скопје - Скопје (Друштвото) коишто го вклучуваат извештајот за финансиската состојба заклучно со 31 декември 2017 како и извештајот за сеопфатна добивка, извештајот за промени во главнината и извештајот за парични текови за годината којашто завршува тогаш и прегледот на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Македонија, и интерната контрола којашто е релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиски извештаи кои што се ослободени од материјално погрешно прикажување, без разлика дали е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја спроведовме нашата ревизија во согласност со стандардите за ревизија кои што се во примена во Република Македонија. Тие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата за да добиеме разумно уверување за тоа дали финансиските извештаи се ослободени од материјално погрешно прикажување.

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

Ревизијата вклучува извршување на постапки за прибавување на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависа од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од материјално погрешно прикажување на финансиските извештаи, без разлика дали е резултат на измама или грешка. Кога ги прави тие проценки на ризикот, ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвувањето и објективното презентирање на финансиските извештаи на ентитетот за да обликува ревизорски постапки коишто се соодветни во околностите, но не за целта на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на ентитетот. Ревизијата исто така вклучува и оценка на соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Ние веруваме дека ревизорските докази коишто ги имаме прибавено се достатни и соодветни за да обезбедат основа за нашето мислење со резерва.

Основи за мислење со резерва

Основачки влог

Основачкиот влог на Друштвото во износ од 53.296 илјади денари прикажан во финансиските извештаи, не е утврден со Актот на основање и не е регистриран во Централниот регистар на РМ. Ова е во спротивност со Законот за јавни претпријатија, член 10, точка 3. Ние не сме во можност да ги процениме ефектите од соодветните корекции кои би произлегле од потврдување на реалноста и веродостојноста на оваа ставка, доколку постојат. Раководството презело активности за надминување на состојбата со дописи од ЈСП Скопје бр.11-1609/1 од 29.11.2010 година и 14-1192/1 од 17.09.2015 година, ургенција од 19.11.2015 година, како и допис од ревизорите од 08.08.2016 година со архивски број 03-172, со кои се бара дефинирање на основачкиот влог во Централниот регистар на РМ. До издавањето на овој извештај, основачот не презел активности за надминување на состојбата.

Вреднување на недвижности, постројки и опрема

Во Недвижностите, постројките и опремата на Друштвото на 31 декември 2017 е вклучено и земјиште со сметководствена вредност од 165.767 илјади денари. Во март 2017 година извршено е вреднување на земјиштето од страна на независен проценител. По добивање на извештај за извршена проценка на вредноста на недвижниот имот во сопственост на Република Македонија, со право на користење на ЈСП СКОПЈЕ - Скопје за градежно земјиште од КП 1241/1 КО Гази Баба, КП 6189 и КП 6188/1 КО Ѓорче Петров 4 – Влае од овластениот проценител, објективната вредност на земјиштето е проценета на 773.800 илјади денари. Друштвото сеуште го нема евидентирано извештајот од овластениот независен проценител, што води кон неисполнување на МСС 16 Недвижности постројки и опрема - кога сметководствената вредност на средството ќе се зголеми,

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

зголемувањето треба да биде признаено во извештајот за сеопфатна добивка и евидентирано во главнината под насловот ревалоризациони резерви. Со тоа, вредноста на земјиштето е потценета за 608.033 илјади денари, за кој износ се потценети и ревалоризациони резерви.

Друштвото не оценува можно обезвреднување на средствата, што е спротивно на стандардот МСС 36 Обезвреднување на средства согласно кој на крајот на секој период на известување ентитетот треба да оцени дали постои индикација дека средството можеби е обезвреднето. Доколку постои таква индикација, ентитетот треба да го процени надоместливиот износ на средството.

Краткорочен дел на долгорочни побарувања и обврски

Друштвото има долгорочни обврски и долгорочни побарувања по основ на спогодби со Министерства. Притоа, Друштвото не прави разграничување на тековни и нетековни побарувања и обврски како одвоени класификации во неговиот извештај за финансиска состојба, што не е во согласност со МСС 1 Презентирање на финансиски извештаи. Друштвото е потребно да рекласифицира краткорочен дел од долгорочни обврски по основ на спогодби со Министерство за финансии, во износ од 42.342 илјади денари и краткорочен дел од долгорочни побарувања со Министерство за одбрана во износ од 25.514 илјади денари. Со тоа долгорочните побарувања и обврски се преценети а краткорочните побарувања и обврски се потценети.

Мислење со резерва

Според нашето мислење, освен за можните ефекти од прашањата на кои се укажува во пасусот Основа за мислење со резерва, финансиските извештаи ја презентираат објективно, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Јавното сообраќајно претпријатие Скопје - Скопје заклучно со 31 декември 2017 година, како и неговата финансиска успешност и неговите парични текови за годината којашто завршува тогаш во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Македонија.

Нагласување на прашање

Проект Панорамско тркало

Во финансиските извештаи се евидентирани одложени приходи од државна помош во износ од 520.252 илјади денари, парични средства на наменска сметка од 254.812 илјади денари и материјални средства во подготовка од 265.320 илјади денари поврзани со проектот Панорамско тркало. Очигледно е дека во 2017 година градежните активности

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

поврзани со тркалото се драстично намалени. Врз основа на добиен допис од страна на друштвото ЈСП Скопје, со образложение по основ на ова прашање, раководството потенцира дека договорите со фирмите за изградба сè уште се активни и не се раскинати. Како доказ дека нема прекин на градбата се извршени плаќања спрема фирмите за завршени градежни работи и надзор на проектот во 2018 година. Препорачуваме инвеститорот, Град Скопје, да дефинира статус на проектот за да може наведените износи соодветно да се прокнижат во сметководството на ЈСП.

Континуитет

Без да дадеме натамошни квалификации во нашето мислење, нагласуваме дека Друштвото има негативна главнина (види Извештај за промени во главнина), што укажува на постоење на материјална неизвесност која може да наметне сомневања за способноста на Друштвото да продолжи врз основа на претпоставката за континуитет. Друштвото оствари добивка во износ од 62.542 илјади денари за 2017 година, а пренесената загуба е во износ од 310.697 илјади денари. Основачот нема преземено мерки за покривање на загубата.

Извештај за други правни и регулативни барања

Менаџментот на Друштвото е одговорен за подготвувањето на годишниот извештај за работа во согласност со член 384 од Законот за трговски друштва.

Наша одговорност во согласност со Законот за ревизија е да изразиме мислење во врска со конзистентноста на годишниот извештај за работа со годишната сметка финансиските извештаи за истата година.

Мислење

Според наше мислење, податоците во годишниот извештај се конзистентни со оние во годишната сметка и финансиските извештаи на Јавното сообраќајно претпријатие Скопје - Скопје за 2017 година.

Скопје,

Овластен ревизор
Стојан Јорданов

Друштво за ревизија
PCM МАКЕДОНИЈА Скопје

THE POWER OF BEING UNDERSTOOD

AUDIT | TAX | CONSULTING

ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА

	Белешка	Година завршена на 31.12	
		2017	2016
		МКД '000	МКД '000
Приходи од продажба	4	1.317.279	1.061.339
Останати приходи	7	360.455	482.161
Капитализирано сопствено производство и услуги	4	5.053	649
Приходи од работењето		1.682.787	1.544.149
Трошоци за сировини и други материјали	5;6	357.870	348.116
Набавна вредност на продадени материјали, резервни делови и отпадоци	5	3	5
Услуги со карактер на материјални трошоци	6	458.982	90.773
Останати трошоци од работењето	6	58.410	41.996
Трошоци за вработени:	6	622.033	640.785
Амортизација на материјалните и нематеријалните средства	6	108.660	339.606
Резервирања за трошоци и ризици	6	1.900	1.696
Останати расходи од работењето	7.1	4.028	7.018
Расходи од работењето		1.611.886	1.469.996
Финансиски приходи	8	493	583
Финансиски расходи	8.1	1.593	1.568
Добивка од редовно работење		69.801	73.168
Загуба од редовно работење		-	-
Добивка од редовно работење		69.801	73.168
Добивка пред оданочување		69.801	73.168
Данок на добивка		7.259	7.908
Нето добивка за финансиска година		62.542	65.260

Скопје, 12.03.2018

Финансов директор
 Вера Стевковска

Генерален директор
 Кристијан Чушков

ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА

		Година завршена на 31.12	
		2017	2016
		МКД '000	МКД '000
Белешка			
СРЕДСТВА			
Нематеријални средства	9.1	15.739	21.179
Материјални средства	9.2	905.016	937.727
Вложувања во недвижности	9.3	4.702	4.880
Долгорочни финансиски средства	9.4	190.564	191.768
Долгорочни побарувања	9.5	-	-
Одложени даночни средства	9.6	-	-
Долгорочни средства		1.116.021	1.155.554
Залихи	10.1	43.883	65.253
Нетековни средства кои се чуваат за продажба	10.2	-	-
Побарувања од поврзани друштва	10.3	-	-
Побарувања од купувачите	10.4	45.597	23.780
Побарувања од државата	10.5	1.580	430
Побарувања од вработените	10.6	589	501
Останати краткорочни побарувања	10.7	195	-
Краткорочни финансиски средства	10.8	100	6.787
Парични средства	10.9	305.506	306.038
Однапред платени трошоци	10.10	19.779	36.213
Тековни средства		417.229	439.001
ВКУПНО СРЕДСТВА		1.533.250	1.594.555
КАПИТАЛ И ОБВРСКИ			
Капитал на содружниците		53.296	53.296
Ревалоризациони резерви		-	-
Резерви		-	-
Акумулирана добивка/(загуба)		(310.697)	(375.957)
Добивка/(Загуба) за тековна година		62.542	65.260
Капитал и резерви		(194.859)	(257.401)
Долгорочни резервирања	11.1	-	-
Долгорочни обврски	11.2	394.711	411.949
Одложени даночни обврски	11.3	-	-
Долгорочни обврски		394.711	411.949
Обврски кон поврзани друштва	12.1	-	-
Обврски кон добавувачите	12.2	161.846	234.754
Обврски кон државата	10.5	17.955	18.467
Обврски кон вработените	12.3	34.522	35.439
Останати краткорочни обврски	12.4	28	132
Краткорочни финансиски обврски	12.5	10.580	32.200
Однапред пресметани обврски	12.6	1.108.467	1.119.016
Тековни обврски		1.333.398	1.440.007
ВКУПНО КАПИТАЛ И ОБВРСКИ		1.533.250	1.594.555

Скопје, 12.03.2018

Финансов директор
 Вера Стевковска

Генерален директор
 Кристијан Чушков

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИ ВО ГЛАВНИНАТА

МКД '000	Капитал	Акумулирана добивка/ (загуба)	Вкупно
2016			
Состојба на 1 јануари	53.296	(375.957)	(322.661)
Нето добивка/загуба за годината		65.260	65.260
Состојба на 31 декември	53.296	(310.697)	(257.401)
2017			
Состојба на 1 јануари	53.296	(310.697)	(257.401)
Нето добивка/загуба за годината		62.542	62.542
Состојба на 31 декември	53.296	(248.155)	(194.859)

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИ ТЕКОВИ

МКД '000		2016	2015
A	Парични текови од оперативни активности		
	Нето добивка пред оданочување	69.801	73.168
	Усогласувања за:		
	Амортизација	108.660	339.606
	Приходи од субвенции	(314.375)	(349.528)
	Вредносно усогласување на вложувања	1.204	
	Отпис на обврски	(2.478)	(2.407)
	Вишоци	(197)	(26)
	Кусоци	475	147
	Неотпишана вредност на продадени ОС	-	165
	Приходи/расходи за камати, нето	1.100	985
	Оперативна добивка пред промени во обртниот капитал	(135.810)	62.111
	Намалување/(Зголемување) на залихите	21.092	(1.187)
	Намалување/(Зголемување) на побарувања од купувачите	(21.817)	1.372
	Намалување/(Зголемување) на побарувања од државата	14	72
	Намалување/(Зголемување) на побарувања од вработените	(88)	(11)
	Намалување/(Зголемување) на останатите краткорочни побарувања	(195)	-
	Намалување/(Зголемување) на краткорочни финансиски средства	6.687	(32)
	Намалување/(Зголемување) на АВР	16.434	(5.463)
	Зголемување/(Намалување) на обврските кон добавувачите	(70.430)	71.700
	Зголемување/(Намалување) на обврските кон државата	(496)	1.072
	Зголемување/(Намалување) на обврските кон вработените	(917)	2.090
	Зголемување/(Намалување) на останатите краткорочни обврски	(104)	(54)
	Зголемување/(Намалување) на ПБР	303.826	275.568
	Парични средства кои произлегуваат од работењето	118.197	407.238
	Платен данок на добивка	(7.994)	(15.410)
	Нето парични текови од оперативни активности	110.203	391.828
B	Парични текови од инвестициони активности		
	Купување на недвижности, материјални и нематеријални средства	(70.776)	(192.184)
	Продажба на недвижности, материјални и нематеријални средства	-	(165)
	Нето парични текови од инвестициони активности	(70.776)	(192.561)
B	Парични текови од финансиски активности		
	Прилив/(одлив) по основ на долгорочни кредити	(17.238)	(164.844)
	Прилив/(одлив) по основ на краткорочни кредити	(21.620)	18.820
	Примени камати	493	583
	Платени камати	(1.593)	(1.568)
	Нето парични текови од финансиски активности	(39.958)	(147.009)
	Нето зголемување/(намалување) на паричните средства	(531)	52.258
	Парични средства на почетокот на годината	306.038	253.780
	Парични средства на крајот на годината	305.506	306.038

БЕЛЕШКИ КОН ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

1. ОПШТО ЗА ДРУШТВОТО

Јавното сообраќајно претпријатие Скопје - Скопје е организиран систем и најголем превозник на патници во главниот град на Република Македонија, со јасно дефинирана дејност од посебен општествен интерес.

ЈСП СКОПЈЕ - Скопје е носител на превозот на патници во јавниот градски и приградски сообраќај на подрачјето на град Скопје.

Почетоците на ЈАВНОТО СООБРАЌАЈНО ПРЕТПРИЈАТИЕ СКОПЈЕ датираат од 1947 година. Три години по ослободувањето на Скопје, во време во кое народните власти почнуваат да го организираат животот во главниот град, со Решение на Извршниот народен одбор на Градот, од 11 Јули 1947 година, се донесува одлука за основање на градско претпријатие за авто транспорт. Претпријатието е регистрирано во судскиот регистар на 17 Јануари 1948 година, под името Градско автобуско сообраќајно претпријатие. Превозот на патници е обврска на ЈАВНОТО СООБРАЌАЈНО ПРЕТПРИЈАТИЕ како јавен превозник.

Првите автобуси биле од марките “РЕНО”, “ШКОДА”, “КЛОКНЕР”, “ШТАЕР”, а подоцна и “КРУП” и “ФИАТ”. Првата поголема набавка на автобуси била направена во 1949 година, кога биле купени и првите 10 Француски автобуси од марката “РЕНО”, кои биле користени до 1957 година.

Во меѓувреме, во 1953 година биле набавени првите двокатни автобуси од англиската марка АЕЦ, кои биле права атракција за Градот Скопје, а веќе во 1962 година тогашното ГСП брои 59 возила и број на превезени патници од скоро 30 милиони и над 3 милиони поминати километри.

Со обновата на Градот Скопје и изградбата на нови населби, се пуштаат нови линии и се зголемува возниот парк на претпријатието. Континуирано од година во година се набавуваат нови автобуси, па така во 1980 година ЈСП СКОПЈЕ доаѓа до вкупна бројка од 300 автобуси.

Со Одлука на Собранието на град Скопје од 1989 година Работната организација за градски сообраќај „Скопје“ е трансформирана во ЈАВНО СООБРАЌАЈНО ПРЕТПРИЈАТИЕ СКОПЈЕ СКОПЈЕ. Според член 10, позиција 4, алинеа 10 од Законот за град Скопје, уредувањето и организацијата на јавниот градски и приградски превоз на патници, како единствен превозен системот во градот, е под надлежност на градот Скопје.

Главната канцеларија на компанијата е во Скопје на булевар Александар Македонски бр. 10 Скопја – Гази Баба.

Тековна состојба на правното лице од Единствениот трговски регистар

ЕМБС	4057040
Целосен назив на правното лице	Јавно сообраќајно претпријатие Скопје – Скопје
Седиште	Ул. Александар Македонски бр. 10 Скопје
Вид на субјект на упис	Друго
Датум на основање	05.12.1989
Единствен даночен број	4030955261454
Организационен облик	03.3 – сообраќај
Надлежен регистар	Трговки регистар

Основна главнина

Вкупно основна главница МКД	0,00
-----------------------------	------

Сопственици

ЕМБС	4066006
Име	СОВЕТ НА ГРАД СКОПЈЕ
Адреса	Ул. Градски парк бб, Скопје
Тип на сопственик:	Основач /сопственик/ Основач

Дејности

Претежна дејност	49.31	Градски и приградски патнички копнен сообраќај
Дејности во внатрешниот промет:		
	29.20	Производство на каросерии за моторни возила, производство на приколки и полуприколки
	45.20	Одржување и поправка на моторни возила
	49.39	Друг патнички копнен транспорт, неспомнат на друго место
	73.11	Агенција за маркетинг
	68.20	Издавање и управување со сопствен недвижен имот земен под закуп (лизинг)
	69.20	Сметководствени, книговодствени и ревизорски работи; даночно советување

Овластувања

Овластени лица	
Име	КРИСТИЈАН ЧУШКОВ
Адреса	ЊУДЕЛХИСКА бр.6А/3 СКОПЈЕ - КАРПОШ
Овластувања:	Вршител на должност Директор - ВСС
Овластено лице:	Овластено лице

Подружници на Друштвото се следните:

1. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Контролен пункт бр.1 Скопје
2. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Контролен пункт бр.2 Скопје
3. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Контролен пункт бр.3 Скопје
4. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Контролен пункт бр.4 Скопје
5. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Контролен пункт бр.5 Скопје
6. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Контролен пункт бр.6 Скопје
7. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Контролен пункт бр.7 Скопје
8. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Контролен пункт бр.8 Скопје
9. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Контролен пункт бр.9 Скопје
10. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Контролен пункт бр.10 Скопје
11. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Контролен пункт бр.11 Скопје
12. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Контролен пункт бр.12 Скопје
13. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Билетара бр. 1 Скопје
14. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Билетара бр. 2 Скопје
15. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Билетара бр. 3 Скопје
16. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Билетара бр. 4 Скопје
17. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Билетара бр. 5 Скопје
18. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Билетара бр. 6 Скопје
19. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Билетара бр. 7 Скопје
20. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Билетара бр. 8 Скопје
21. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Билетара бр. 9 Скопје
22. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Билетара бр. 10 Скопје
23. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Билетара бр. 11 Скопје
24. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Билетара бр. 12 Скопје
25. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Билетара бр. 13 Скопје
26. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Билетара бр. 14 Скопје
27. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Билетара бр. 15 Скопје
28. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Билетара бр. 16 Скопје
29. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Билетара бр. 18 Скопје
30. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Билетара бр. 19 Скопје
31. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Билетара бр. 20 Скопје
32. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Билетара бр. 21 Скопје
33. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Билетара бр. 22 Скопје
34. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Билетара бр. 23 Средно Водно Скопје
35. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Јавен тоалет Скопје
36. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Билетара бр. 25 Скопје
37. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Билетара бр. 26 Скопје
38. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Билетара бр. 27 Скопје
39. Јавно сообраќајно претпријатие СКОПЈЕ Подружница Билетара Милениумски крст Скопје

Овластено лице, во функција на раководител на сите подружници на Друштвото е Стојче Јовановски, со адреса на Ул. Кочо Рацин бр. 4, Велес.

2. ОСНОВИ ЗА ИЗГОТВУВАЊЕ НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

Финансиските извештаи на Друштвото се изготвени во согласност со сметководствените стандарди прифатени во Република Македонија.

Финансиските извештаи се изготвени врз основа на претпоставката за континуитет во работењето, односно дека друштвото ќе продолжи да работи во догледна иднина. Друштвото нема намера, ниту потреба да го ликвидира или материјално да го ограничи опсегот на своето работење.

Финансиските извештаи се состојат од извештај за сеопфатна добивка, извештај за финансиска состојба, извештај за промени во главнината, извештај за парични текови и белешки кон финансиските извештаи. Приходите и расходите, со исклучок на компонентите на останата сеопфатна добивка, се признаваат во добивката или загубата. Останата сеопфатна добивка вклучува ставки на приходи и расходи (вклучувајќи корекции за рекласификација) кои не се признаваат во добивката или загубата како што се бара или е дозволено со сметководствените стандарди прифатени во Република Македонија.

Друштвото презентира анализа на расходите кои се признаени во добивката или загубата користејќи класификација заснована на нивната природа. За извештајот за финансиската состојба Друштвото користи принцип заснован на тековни и нетековни средства, односно обврски.

Финансиските извештаи се подготвени со состојба на и за тековната календарска година и годината која и претходи, . Финансиските извештаи се прикажани во илјади МКД, освен ако не е поинаку наведено. Онаму каде што е потребно, споредбените податоци се прилагодени и усогласени со цел да одговараат на извршената презентација во тековната година.

ОСНОВИ ЗА МЕРЕЊЕ

Финансиските извештаи се изготвени врз основа на методот на историска набавна вредност, освен ако не е наведено поинаку во сметководствените политики. Историската набавна вредност генерално се заснова на објективната вредност на дадениот надомест за стекнување на средствата во времето на нивната набавка. Објективна вредност е износот за кој средството може да биде разменето, или обврската подмирена во трансакција под комерцијални услови, помеѓу страни доволно информирани и спремни своеволно да ја прифатат трансакцијата.

ЈАВНО СООБРАЌАЈНО ПРЕТПРИЈАТИЕ
СКОПЈЕ

Скопје, Бул. Александар Македонски бр.10

П. Фах 50, Скопје Македонија

Телефон: ++ 389 (2) 3 174 264

Факс: ++ 389 (2) 3 174 260

<http://www.jsp.com.mk>

С М Е Т К О В О Д С Т В Е Н И

П О Л И Т И К И

Скопје, Септември 2011 година

С о д р ж и н а

		Страна
	Вовед	3
I	ОПШТ ДЕЛ	4
1	Дефиниција на сметководствените политики	4
2	Цел на сметководствените политики	4
3	Правна рамка за донесување на сметководствените политики	4
4	Координација и контрола на имплементацијата на сметководствените политики	8
5	Презентирање на сметководствените политики	8
6	Рокови на примена на сметководствените политики	8
7	Промени во сметководствените политики	8
II	ПОСЕБЕН ДЕЛ	9
8	Рамка за подготвување и презентирање на финансиските извештаи	9
9	Презентирање на финансиските извештаи	12
10	Залихи	16
11	Сметководствени политики, промени на сметководствени проценки и грешки	18
12	Настани по периодот на известување	19
13	Даноци на добивка	20
14	Недвижности, постројки и опрема	21
15	Приходи	25
16	Користи за вработените	27
17	Државни поддршки и обелоденување на државна помош	31
18	Ефекти од промени на девизни курсеви	33
19	Трошоци на позајмување	34
20	Обелоденувања за поврзани страни	35
21	Консолидирани и посебни извештаи	35
22	Финансиски инструменти	36
23	Меѓупериодско финансиско известување	41
24	Обезвреднување на средства	42
25	Резервирања, неизвесни обврски и неизвесни средства	43
26	Нематеријални средства	44
27	Вложувања во недвижности	47

В О В Е Д

Со цел финансиското известување на ЈСП СКОПЈЕ да се прилагоди кон современите барања на финансиското известување за екстерни цели, претпријатието пристапува кон имплементација на сметководствено информативен систем, кој покрај другото ќе подготвува и презентира финансиски извештаи согласно Рамката за финансиско известување, односно согласно сметководствените стандарди кои се применуваат во Република Македонија.

Како значајна компонента на сметководствено информативниот систем, а и на деловната политика на претпријатието се усвоените сметководствени политики презентирани во продолжение.

За целите на донесување на сметководствените политики, нивната имплементација, како и контролата на нивната имплементација во продолжение дадена е основната организациона поставеност на претпријатието, како и системот на управување и раководење во претпријатието.

ОСНОВНА ОРГАНИЗАЦИОНА ПОСТАВЕНОСТ НА ЈСП СКОПЈЕ, Скопје

Основните организациони единици на претпријатието се следни:

1. Автобаза Автокоманда;
2. Автобаза Ѓорче Петров;
3. Сектор сообраќај;
4. Сектор економика;
5. Сектор човечки ресурси, правни и општи работи;
5. Сектор информатичка подршка; и
6. Сектор набавка;

Покрај организационите единици, постојат и самостојни служби и едно одделение:

1. Служба за маркетинг и односи со јавноста;
2. Служба за внатрешна контрола;
3. Служба за управување со жичара; и
4. Одделение за внатрешна ревизија;

СИСТЕМ НА УПРАВУВАЊЕ И РАКОВОДЕЊЕ ВО ЈСП СКОПЈЕ, Скопје

Системот на управување и раководење со претпријатието го сочинуваат:

- Управен одбор;
- Надзорен одбор;
- Директор;
- Технички директор;
- Директори на автобази: Автокоманда и Ѓорче Петров;
- Директори на секторите: Сообраќај, Економика, Човечки ресурси, правни и општи работи, Информатичка подршка и Набавка;
- Раководители на: служби и на работни единици;

Покрај погоренаведените, во системот на сметководствените политики вклучени се и сите останати извршители од сите нивоа во претпријатието во делокругот на своите работни задачи.

I. ОПШТ ДЕЛ

1. ДЕФИНИЦИЈА НА СМЕТКОВОДСТВЕНИТЕ ПОЛИТИКИ

Сметководствените политики се специфични принципи, основи, конвенции, правила и практики усвоени од страна на ЈСП СКОПЈЕ кои се имплементираат при подготвувањето и презентирањето на финансиските извештаи.

2. ЦЕЛ НА СМЕТКОВОДСТВЕНИТЕ ПОЛИТИКИ

Целта на овие сметководствени политики е да подготвувањето и презентирањето на финансиските извештаи биде усогласено со барањата на секој применлив Меѓународен сметководствен стандард (МСС), Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ), Толкувањата на Постојниот комитет за толкување (ПКТ), Толкувањата на Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување (КТМФИ) утврдени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди (ОМСС).

За оние трансакции и настани каде што не постојат специфични барања, претпријатието ќе развие политики за да осигури дека финансиските извештаи обезбедуваат информации кои се:

- а) релевантни за потребите за донесување на одлуки од страна на корисниците; и
- б) веродостојни во тоа дека:
 - верно ги претставуваат резултатите и финансиската состојба на претпријатието;
 - ја одразуваат економската суштина на настаните и трансакциите, а не само правната форма;
 - се неутрални и ослободени од пристрасности;
 - се засновани на принципот на претпазливост;
 - се комплетни во сите материјални аспекти.

3. ПРАВНА РАМКА ЗА ДОНЕСУВАЊЕ НА СМЕТКОВОДСТВЕНИТЕ ПОЛИТИКИ

Правната рамка за донесување на сметководствените политики на претпријатието е определена од:

- законите и прописите донесени врз основа на законите кои ја регулираат материјата опфатена со сметководствените политики;
- Меѓународните сметководствени стандарди (МСС), Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ), Толкувањата на Постојниот комитет за толкувања (ПКТ), кој во 2002 година е заменет со Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување (КТМФИ) утврдени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди (ОМСС); и
- интерните акти на претпријатието.

Согласно членот 7 од Законот за јавните претпријатија ("Сл. весник на Република Македонија" бр.38/96, исп. 9/97, 6/02, 40/03, 49/06, 22/07, 83/09 и 97/10) ЈСП СКОПЈЕ, како јавно претпријатие кое врши дејност од јавен интерес, сметководството, подготвувањето и поднесувањето на годишната сметка и финансиските извештаи го врши во согласност со

Законот за трговските друштва и усвоените меѓународни сметководствени стандарди и меѓународните стандарди за финансиско известување објавени во “ Службен весник на Република Македонија”.

Со одредбите содржани во членовите 469 до 490 од Законот за трговските друштва (“ Службен весник на Република Македонија “ бр.28/04 , 84/05, 25/07, 87/08, 42/10, 48/10, 24/11 и 52/11) регулирана е материјата која го опфаќа водењето на сметководството, трговските книги , годишните сметки и финансиските извештаи , финансискиот резултат и распоредувањето на добивката кај трговците.

Согласно членот 469 став 2 од Законот за трговските друштва ЈСП СКОПЈЕ, има обврска да подготвува и да поднесува финансиски извештаи во согласност со усвоените меѓународни сметководствени стандарди , објавени во “ Службен весник на Република Македонија “. Овие Меѓународни сметководствени стандарди се ажурираат на годишна основа за да бидат усогласени со тековните стандарди, онака како што се дополнети, изменети или усвоени од страна на Одборот за меѓународни сметководствени стандарди (ОМСС).

Согласно Правилникот за водење на сметководството , донесен од Министерот за финансии (“ Сл. весник на Република Македонија “ бр.159/09 и 164/10) ЈСП СКОПЈЕ, своето сметководство треба го води во согласност со Меѓународните стандарди за финансиско известување, а тоа се Меѓународните сметководствени стандарди (МСС), Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ) , Толкувањата на Постојниот комитет за толкувања (ПКТ) , Толкувањата на Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување (КТМФИ) утврдени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди (ОМСС).

Целта на имплементацијата на овие стандарди е да се обезбедат високо квалитетни, транспарентни и споредливи информации во финансиските извештаи и останатото финансиско известување за да им помогне на учесниците на различните пазари на капитал во светот и останатите корисници на информациите да донесат соодветни економски одлуки.

Пристапувајќи кон целосна имплементација на процесот на финансиско известување ЈСП СКОПЈЕ, истовремено пристапи и кон донесување на соодветни **сметководствени политики** како составен дел на тој процес. Во процесот на финансиско известување се вклучени **финансиските извештаи за општа намена** како и **финансиски и нефинансиски информации**, обезбедени надвор од финансиските извештаи кои што помагаат во толкувањето на целосниот сет на финансиски извештаи и кои ја подобруваат способноста на корисниците да донесат ефикасни економски одлуки.

Во продолжение дадени се прегледи на Меѓународните сметководствени стандарди (МСС), Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ) , Толкувањата на Постојниот комитет за толкувања (ПКТ) и Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување (КТМФИ).

МЕЃУНАРОДНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ СТАНДАРДИ (МСС)

(објавени во “ Службен весник на Република Македонија “ бр.159/09 и 164/10)

Ред. бр.	Број на МСС	О П И С
1	2	3
1	МСС 1	ПРЕЗЕНТИРАЊЕ НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ
2	МСС 2	ЗАЛИХИ
3	МСС 7	ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИ ТЕКОВИ
4	МСС 8	СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ, ПРОМЕНИ НА СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРОЦЕНКИ И ГРЕШКИ
5	МСС 10	НАСТАНИ ПО ПЕРИОДОТ НА ИЗВЕСТУВАЊЕ
6	МСС 11	ДОГОВОРИ ЗА ИЗГРАДБА
7	МСС 12	ДАНОЦИ НА ДОБИВКА
8	МСС 16	НЕДВИЖНОСТИ, ПОСТРОЈКИ И ОПРЕМА
9	МСС 17	НАЕМИ
10	МСС 18	ПРИХОДИ

11	МСС	19	КОРИСТИ ЗА ВРАБОТЕНИТЕ
12	МСС	20	СМЕТКОВОДСТВО ЗА ДРЖАВНИ ПОДДРШКИ И ОБЕЛОДЕНУВАЊЕ НА ДРЖАВНА ПОМОШ
13	МСС	21	ЕФЕКТИ ОД ПРОМЕНИ НА ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ
14	МСС	23	ТРОШОЦИ ЗА ПОЗАЈМУВАЊЕ
15	МСС	24	ОБЕЛОДЕНУВАЊА ЗА ПОВРЗАНИ СТРАНИ
16	МСС	26	СМЕТКОВОДСТВО И ИЗВЕСТУВАЊЕ ОД СТРАНА НА ПЛАНОВИТЕ ЗА КОРИСТИ ПРИ ПЕНЗИОНИРАЊЕ
17	МСС	27	КОНСОЛИДИРАНИ И ПОСЕБНИ ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ
18	МСС	28	ВЛОЖУВАЊА ВО ПРИДРУЖЕНИ ЕНТИТЕТИ
19	МСС	29	ФИНАНСИСКО ИЗВЕСТУВАЊЕ ВО ХИПЕРИНФЛАТОРНИ ЕКОНОМИИ
20	МСС	31	УЧЕСТВА ВО ЗАЕДНИЧКИ ВЛОЖУВАЊА
21	МСС	32	ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ: ПРЕЗЕНТИРАЊЕ
22	МСС	33	ЗАРАБОТУВАЧКА ПО АКЦИЈА
23	МСС	34	МЕЃУПЕРИОДСКО ФИНАНСИСКО ИЗВЕСТУВАЊЕ
24	МСС	36	ОБЕЗВРЕДНУВАЊЕ НА СРЕДСТВА
25	МСС	37	РЕЗЕРВИРАЊА, НЕИЗВЕСНИ ОБВРСКИ И НЕИЗВЕСНИ СРЕДСТВА
26	МСС	38	НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА
27	МСС	39	ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ: ПРИЗНАВАЊЕ И МЕРЕЊЕ
28	МСС	40	ВЛОЖУВАЊА ВО НЕДВИЖНОСТИ
29	МСС	41	ЗЕМЈОДЕЛСТВО

МЕЃУНАРОДНИ СТАНДАРДИ ЗА ФИНАНСИСКО ИЗВЕСТУВАЊЕ (МСФИ)

(објавени во “Службен весник на Република Македонија” бр.159/09 и 164/10)

Ред.бр.	Број на МСФИ	О П И С
1	2	3
1	МСФИ 1	ПРВИЧНО УСВОЈУВАЊЕ НА МЕЃУНАРОДНИТЕ СТАНДАРДИ ЗА ФИНАНСИСКО ИЗВЕСТУВАЊЕ
2	МСФИ 2	ПЛАЌАЊЕ ВРЗ ОСНОВА НА АКЦИИ
3	МСФИ 3	ДЕЛОВНИ КОМБИНАЦИИ
4	МСФИ 4	ДОГОВОРИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ
5	МСФИ 5	НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТИ РАБОТЕЊА
6	МСФИ 6	ИСТРАЖУВАЊЕ ЗА И ВРЕДНУВАЊЕ НА МИНЕРАЛНИ РЕСУРСИ
7	МСФИ 7	ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ: ОБЕЛОДЕНУВАЊА
8	МСФИ 8	ОПЕРАТИВНИ СЕГМЕНТИ

Толкувања на Постојниот комитет за толкувања (ПКТ)

(објавени во “Службен весник на Република Македонија” бр.159/09 и 164/10)

Ред. бр.	Број на Толкување	О П И С	Повикување на МСС
1	2	3	4
1	ПКТ 7	Воведување на еврото	МСС-1;8;10; 21 и 27
2	ПКТ 10	Државна помош - нема специфична врска со оперативните активности	МСС – 8 и 20
3	ПКТ 12	Консолидација - ентитети со посебна намена	МСС- 8;19;27; 32 и МСФИ 2
4	ПКТ 13	Заеднички контролирани ентитети – немонетарни придонеси од страна на учесници во заеднички вложувања	МСС-8; 16; 18 и 31
5	ПКТ 15	Оперативни наеми - стимуланси	МСС- 1;8 и 17
6	ПКТ 21	Даноци на добивка – надоместување на ревалоризирани средства кои не се амортизираат	МСС-8;12;16 и 40

7	ПКТ	25	Даноци на добивка – промени на даночниот статус на ентитетот или неговите акционери	МСС-1;8 и 12
8	ПКТ	27	Оценка на суштината на трансакциите со правна форма на наем	МСС- 8;11;17; 18; 37; 39 и МСФИ 4
9	ПКТ	29	Аранжмани за концесија на услуги: Обелоденувања	МСС-1;16;17; 37;38и КТМФИ 12
10	ПКТ	31	Приходи – разменски трансакции кои вклучуваат услуги за рекламирање	МСС -8 и 18
11	ПКТ	32	Нематеријални средства – трошоци за веб страница	МСС-1;2;11; 16; 17;36; 38 и МСФИ 3

Толкувања на Комитетот за толкување на меѓународното финансиско известување
(КТМФИ)

(објавени во “ Службен весник на Република Македонија “ бр.159/09 и 164/10)

Ред. бр.	Број на Толкување		О П И С	Повикување на МСС
1	2		3	4
1	КТМФИ	1	Промени во постоечките обврски за престанок на работа, обновување и слични обврски	МСС-1; 8; 16; 23;36 и 37
2	КТМФИ	2	Акции на членовите во кооперативни елементи и слични инструменти	МСС – 32 и 39
3	КТМФИ	4	Определување дали аранжманот содржи наем	МСС-8; 16;17; 38 и КТМФИ 12
4	КТМФИ	5	Права на учества кои произлегуваат од фондови за престанок со работа, обновување и еколошка рехабилитација	МСС-8; 27;28; 31;37;39 и ПКТ 12
5	КТМФИ	6	Обврски кои произлегуваат од учество на специфичен пазар – отпад од електрична и електронска опрема	МСС – 8 и 37
6	КТМФИ	7	Примена на пристапот на повторно прикажување според МСС 29 Финансиско известување во хиперинфлаторни економии	МСС -12 и 29
7	КТМФИ	8	Делокруг на МСФИ 2	МСС-8 и МСФИ 2
8	КТМФИ	9	Повторна проценка на вградени деривативи	МСС-39; МСФИ 1 и МСФИ 3
9	КТМФИ	10	Меѓупериодско финансиско известување и обезвреднување	МСС – 34;36 и 39
10	КТМФИ	11	Трансакции со групни и сопствени акции	МСС -8;32 и МСФИ 2
11	КТМФИ	12	Аранжмани за концесија на услуги	МСФИ 1 и 7; МСС – 8;11;16;17;18;20 ;23;32;36;37;38; 39;КТМФИ4 и ПКТ29
12	КТМФИ	13	Програми за лојалност на купувачите	МСС-8;18 и 37
13	КТМФИ	14 МСС 19	Ограничување на средство за дефинирани користи, барања за минимално финансирање и нивното меѓусебно влијание	МСС – 1;8;19 и 37
14	КТМФИ	15	Договори за изградба на недвижен имот	МСС– 1;8,11;18;37; КТМФИ 12и13
15	КТМФИ	16	Хеџинзи на нето вложување во работење со странство	МСС - 8;21 и 39
16	КТМФИ	17	Распределба на непарични средства на сопственици	МСФИ – 3;5;7; МСС 1;10 и 27

4.КООРДИНАЦИЈА И КОНТРОЛА НА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈАТА НА СМЕТКОВОДСТВЕНИТЕ ПОЛИТИКИ

Секој сектор, служба и одделение, односно секој извршител е должен да се придржува кон мерките и инструментите кои се во функција на остварување на целта на секоја посебна сметководствена политика. Воедно со ваквото придржување ќе придонесе кон постигнување на општата цел на сметководствените политики во однос на финансиското известување за екстерни цели.

При имплементацијата на секоја посебна сметководствена политика мора да постои координација и контрола на сите нивоа (хоринзонтална и вертикална хиерархија) помеѓу носителите и имплементаторите на сметководствените политики.

Креирањето и имплементација на сметководствените политики во голема мерка се зависни од информациониот систем којшто е релевантен за целите на финансиското известување. Бидејќи информациониот систем е составен од инфраструктура (физички и хардверски компоненти), софтвер, луѓе, постапки и податоци, и истиот обемно ја користи информационата технологија (ИТ) потребно е истиот да се одржува на високо ниво и да одговори на потребите на работењето.

5.ПРЕЗЕНТИРАЊЕ НА СМЕТКОВОДСТВЕНИТЕ ПОЛИТИКИ

Овие сметководствените политики се применуваат при подготвувањето и презентирањето на финансиските извештаи и се составен дел на финансиските извештаи.

Сметководствените политики се презентираат во белешките кон финансиските извештаи, при што треба да се опише следното:

- а)основите за мерење користени при подготвувањето на финансиските извештаи; и
- б)секоја специфична сметководствена политика која е неопходна за правилно разбирање на финансиските извештаи.

6.РОКОВИ НА ПРИМЕНА НА СМЕТКОВОДСТВЕНИТЕ ПОЛИТИКИ

Овие сметководствени политики се применуваат од 01.01.2011 година

7.ПРОМЕНИ ВО СМЕТКОВОДСТВЕНИТЕ ПОЛИТИКИ

Промените во сметководствените политики се вршат ако тоа го бара законот, или тело за поставување на сметководствени стандарди, односно доколку тие промени ќе резултираат во посоодветно презентирање на настаните и трансакциите во финансиските извештаи на претпријатието.

Промените се вршат на начин и во постапка како што е утврдена при донесувањето на овие сметководствени политики.

II. ПОСЕБЕН ДЕЛ

ПОСЕБНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

8. РАМКА ЗА ПОДГОТВУВАЊЕ И ПРЕЗЕНТИРАЊЕ НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

Подготвувањето и презентирањето на финансиските извештаи се врши согласно **Рамката за подготвување и презентирање на финансиските извештаи** определена со законите и прописите донесени врз основа на законите, општо прифатените сметководствени принципи, сметководствената практика и сметководствените стандарди кои се применуваат во Република Македонија.

Финансиските извештаи се подготвуваат во согласност со сметководствениот модел кој е базиран на надоместливата набавна вредност и концептот за одржување на номиналниот финансиски капитал.

Делокругот на рамката за подготвување и презентирање на финансиските извештаи ги обработува: целта на финансиските извештаи, основните претпоставки, квалитативните карактеристики на финансиските извештаи, елементите на финансиските извештаи, признавање на елементите на финансиските извештаи, мерење на елементите на финансиските извештаи, концепт на капиталот и одржување на капиталот и корисници на финансиските извештаи.

8.1. Целта на финансиските извештаи

Целта на финансиските извештаи е да обезбедат информации во врска со финансиската состојба, резултатот и промените во финансиската состојба на претпријатието, кои се корисни за голем број на корисници при донесувањето на економските одлуки.

8.2. Основните претпоставки

Основни претпоставки за подготвување на финансиските извештаи се пресметковната основа во сметководството и претпоставката на континуитет на претпријатието.

8.2.1. Пресметковна основа

Јавното претпријатие ги подготвува своите финансиски извештаи, освен информациите за паричните текови, врз пресметковна основа (фактурирана реализација).

Според оваа основа, ефектите на трансакциите и другите настани се признаваат тогаш кога ќе настанат а не кога ќе бидат примени или платени пари или парични еквиваленти, и се евидентираат во сметководствената евиденција и се известуваат во финансиските извештаи за периодот на кој се однесуваат. При ова се применува принципот на спротивставување на приходите и расходите, односно расходите се признаваат во билансот на успехот врз основа на непосредно поврзување меѓу настанатите трошоци и заработувачката по поделните ставки на приходи.

Вака подготвените финансиски извештаи ги информираат корисниците не само за минатите трансакции кои опфаќаат плаќање и примање на пари, туку и за обврските за кои треба да се исплатат пари во иднина и за ресурсите кои претставуваат пари кои треба да бидат примени во иднина.

8.2.2.Континуитет

Финансиските извештаи на претпријатието се подготвуваат под претпоставка дека претпријатието претставува континуитет и дека ќе продолжи да работи во догледна иднина, односно претпријатието нема ниту намера, ниту потреба да го ликвидира или материјално да го ограничи опсегот на своето работење.

8.3.Квалитативните карактеристики на финансиските извештаи

Секоја информација во финансиските извештаи за да биде корисна за корисниците треба да поседува квалитативни карактеристики. Основните квалитативни карактеристики на финансиските извештаи се: **разбирливост, релевантност, веродостојност и споредливост.**

Разбирливоста е суштински квалитет на информациите содржани во финансиските извештаи. Информациите треба да бидат лесно разбирливи за широк круг на корисници на финансиските извештаи под претпоставка да тие имаат разумно познавање за деловните и економските активности, за сметководството, како и желба да ги проучат информациите со разумно внимание.

Релевантност на информацијата значи да информацијата, покрај корисна, таа мора да биде релевантна за потребите за донесување одлуки од страна на корисниците. Релевантност на информацијата значи кога таа влијае врз економските одлуки на корисниците на тој начин што им помага да ги оценат минатите, сегашните или идните настани. Релевантноста на информацијата е под влијание на нејзината природа и нејзината **материјалност**. Информацијата е материјална доколку нејзиното испуштање или погрешно прикажување може да влијае врз економските одлуки на корисниците направени врз основа на финансиските извештаи.

Веродостојност на информацијата значи дека информацијата е ослободена од материјално погрешно прикажување и пристрасност. За да биде информацијата веродостојна таа мора **верно да ја претставува** трансакцијата или настанот чие што значење го претставува. За да информацијата верно ја претставува трансакцијата или настанот таа мора да ја одразува суштината и економската реалност, а не само правната форма. За да биде информацијата веродостојна таа мора да биде **неутрална и непристрасна**. Исто така информациите мора да бидат потполни во рамките на границите на материјалноста и трошоците. Во овој контекст би го спомнале и принципот на **претпазливост** при подготвување и презентирањето на финансиските извештаи.

Споредливост на информациите значи да корисниците на финансиските извештаи можат да ги споредуваат со претходните периоди и со финансиските извештаи на други претпријатија.

8.4.Елементите на финансиските извештаи

Финансиските извештаи ги отсликуваат финансиските ефекти на трансакциите и другите настани на тој начин што ги групираат во поголеми групи во согласност со нивните економски карактеристики. Овие поголеми групи се нарекуваат **елементи на финансиските извештаи**. Елементите кои се директно поврзани со мерењето на финансиската состојба во билансот на состојбата се средствата, обврските и главнината. Елементите кои се директно поврзани со мерењето на успешноста во работењето во билансот на успехот се приходите и расходите.

Одделните елементи на финансиските извештаи се дефинираат на следниот начин:

Средство е ресурс контролиран од страна на претпријатието како резултат на минати настани и од кој се очекува прилив на идни економски користи за претпријатието.

Обврска е сегашна облигација на претпријатието која произлегува од минати настани, чие што подмирување се очекува да резултира во одлив на ресурси кои содржат економски користи од претпријатието.

Главнина е остаток на учеството во средствата на претпријатието по одземањето на сите негови обврски.

Приход е зголемување на економските користи во текот на сметководствениот период во вид на приливи или зголемување на средствата или намалување на обврските кои резултираат во зголемување на главнината, освен оние кои се однесуваат на придонесите од учесниците во главнината.

Расход е намалување на економските користи во текот на сметководствениот период во вид на одливи или намалување на средства или правење на обврска која резултира во намалување на главнината, освен оние кои се однесуваат на учесниците во главнината.

8.5.Признавање на елементите на финансиските извештаи

Средството се признава во билансот на состојбата кога е веројатно дека идните економски користи ќе претставуваат тек на претпријатието и кога средството има трошок или вредност која може веродостојно да се измери.

Обврската се признава во билансот на состојбата кога е веројатно дека од подмирувањето на сегашната обврска ќе произлезе одлив на ресурси кои инкорпорираат економски користи и кога износот по кој ќе се изврши подмирувањето може да биде веродостојно измерен.

Приходот се признава во билансот на успехот кога се јавува зголемување на идните економски користи поврзано со зголемување на некое средство или намалување на некоја обврска која може веродостојно да се измери.

Расходот се признава во билансот на успехот кога се јавува намалување на идните економски користи поврзано со намалување на дадено средство или зголемување на дадена обврска кое може веродостојно да се измери.

8.6.Мерење на елементите во финансиските извештаи

Мерењето претставува процес на определување на монетарни износи по кои елементите на финансиските извештаи треба да бидат признаени и прикажани во билансот на состојбата и билансот на успехот. Елементите на финансиските извештаи се мерат по следните основи: набавна вредност, тековен трошок, реализациона вредност и сегашна вредност.

8.7.Концепт на капиталот и одржување на капиталот

Претпријатието се придржува кон финансискиот концепт на капиталот, кој подразбира да вложените парични средства или вложената куповна сила претставува синоним за нето средствата или главнината на претпријатието.

Од погоре наведеното произлегува концептот за одржување на финансискиот капитал.

8.8.Корисници на финансиските извештаи

Корисници на финансиските извештаи се постојните и потенцијалните вложувачи , вработените , работодавателите , добавувачите , купувачите , советот на Град Скопје, владата, државните институции и јавноста.

9.ПРЕЗЕНТИРАЊЕ НА ФИНАНСИСКИТЕ ИЗВЕШТАИ

Презентирањето на финансиските извештаи е пропишано со Меѓународниот сметководствен стандард :

МСС - 1 : Презентирање на финансиските извештаи ; како и

ПКТ – 7 : Воведување на еврото ;

ПКТ – 15 : Оперативни наеми -стимуланси ;

ПКТ– 25 :Даноци на добивка – промени на даночниот статус на ентитетот или неговите акционери;

ПКТ – 29 : Аранжмани за концесија на услуги: Обелоденувања;

ПКТ – 32 : Нематеријални средства – трошоци за веб страница;

Целта на оваа сметководствена политика е да ги пропише основите за презентирање на финансиските извештаи за општа намена, со цел да се обезбеди споредливост со финансиските извештаи од претходните периоди на претпријатието и со финансиски извештаи на други претпријатија.

Целта на финансиските извештаи за општа намена е да се обезбедат информации за финасиската состојба , успешноста и паричните текови на претпријатието. Финансиските извештаи исто така ги покажуваат резултатите од раководење и управување со доверените средства. Воедно финансиските извештаи се подготвуваат со цел да дадат информации на интерните и екстерните корисници на финансиски извештаи како што се: вложувачите , вработените , работодавателите , добавувачите , купувачите , банките, советот на Град Скопје, владата, државните институции и јавноста (инвеститорите и потенцијалните инвеститори).

За да се постигне оваа цел, финансиските извештаи обезбедуваат информации за :

- средствата ;
- обврските ;
- главнината ;
- приходите и расходите, вклучувајќи ги и добивките и загубите ; и
- паричните текови на претпријатието.

Органите на управување и раководење на претпријатието се одговорни за подготвувањето и презентирањето на финансиските извештаи.

Финансиските извештаи се презентираат најмалку еднаш годишно.

Целосниот комплет на финансиски извештаи ги вклучува следните составни делови :

- Извештај за финансиската состојба на крајот на периодот – МСС 1.10.(а)
(Биланс на состојба)
- Извештај за сеопфатна добивка за периодот – МСС 1.10.(б)
(Биланс на успех)
- Извештај за промени во главнината за периодот – МСС 1.10.(в)
(Извештај за промени во главнината)
- Извештај за паричните текови за периодот – МСС 1.10.(г)
(Извештај за готовински тек)

- применети сметководствени политики и други објаснувачки белешки и извештаи / прегледи (Белешки, кои опфаќаат преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки информации – МСС 1.10.(д)).

Претпријатието треба да го почитува принципот на конзистентност на презентирањето, што подразбира презентирањето и класификацијата на ставките во финансиските извештаи треба да се одржува непроменето од период во период. Исто така претпријатието ги презентира споредбените информации во однос на претходниот период.

Секоја материјална ставка треба да биде посебно презентирана во финансиските извештаи. Нематеријалните износи треба да бидат сумирани со износи од слична природа или функција и не треба да бидат презентирани одвоено.

Средствата и обврските не треба да се пребиваат освен во случај кога пребивањето се бара или дозволува со некој друг меѓународен сметководствен стандард.

Состојбата и движењето на средствата, обврските, капиталот, приходите, расходите и резултатот од работењето се евидентираат на синтетичките сметки во сметковниот план пропишан со Правилникот за сметковниот план и содржината на одделните сметки во сметковниот план ("Службен весник на Република Македонија бр.113/2006 и 127/2007). Согласно пропишаниот сметковен план за своите потреби друштвото подготвува и применува аналитички сметковен план.

Аналитичкиот сметковен план е составен дел на овие сметководствени политики и истиот е приложен како **прилог број 1**.

За секоја деловна година претпријатието подготвува финансиски извештаи. Како составни делови на финансиски извештаи се Биланс на состојбата (Извештај за финансиската состојба), Биланс на успех (Извештај за добивка или загуба), Извештај за останата сеопфатна добивка и Објаснувачки белешки (дополнителни информации кои не се прикажани во образецот Биланс на успехот и во образецот Биланс на состојбата), кои ги составува и доставува до надлежните институции согласно Правилникот за формата и содржината на годишната сметка ("Службен весник на Република Македонија бр. 52/2011).

Обрасците Биланс на состојбата на ден ____20__ година; Биланс на успехот во периодот од ____ до ____20__ година; Објаснувачки белешки; Извештај за промени во главнината за периодот заклучно со 31 Декември 20__ година и Извештај за паричните текови за периодот заклучно со 31 Декември 20__ година се составни делови на овие сметководствени политики, и истите се приложени како **прилог број 2**.

Според барањата на Меѓународниот сметководствен стандард МСС 1 – Презентирање на финансиските извештаи, во составните делови на финансиските извештаи како минимум треба да бидат вклучени ставки кои ги претставуваат следните износи:

Во Извештајот за финансиската состојба (Биланс на состојбата)

Како минимум, во рамките на билансот на состојба треба да бидат вклучени ставки кои ги претставуваат следните износи:

- недвижности, постројки и опрема;
- вложувања во недвижности;
- нематеријални средства;
- финансиски средства;
- вложувања прикажани според методата на главнина;
- залихи;

- побарувања од купувачите и други побарувања ;
- пари и парични еквиваленти ;
- обврски спрема добавувачите и други обврски ;
- даночни обврски и даночни средства ;
- одложени даночни обврски и одложени даночни средства ;
- резервирања ;
- нетековни обврски кои носат камата ;
- издаден капитал и резерви.

Во Извештајот за сеопфатната добивка (Биланс на успехот)

Како минимум, во рамките на билансот на успех треба да бидат вклучени ставки кои ќе ги презентираат следните износи :

- приходи ;
- резултатите од оперативните активности ;
- финансиски трошоци ;
- учество на добивката и загубата на придружените претпријатија и заедничките вложувања, евидентирани според методот на главнина ;
- даночни расходи ;
- добивки или загуби од редовни активности ;
- вонредни ставки ;
- нето добивка или загуба за период.

Како минимум во рамките на извештајот за сеопфатна добивка треба да бидат вклучени ставки кои ќе ги презентираат следните износи :

- добивка или загуба за периодот ;
- останата сеопфатна добивка / загуба во периодот која што не се прикажува во Билансот на успехот (пред оданочување), која ги вклучува:
 - а) промените на ревалоризациската резерва (вишок) согласно на МСС 16 и 38;
 - б) добивки или загуби настанати со дополнително вреднување на финансиските средства расположиви за продажба согласно на МСС 39;
 - в) актуарски добивки или загуби на дефинирани планови за користи признаени согласно МСС 19;
 - г) добивки или загуби кои произлегуваат од преведување на финансиските извештаи што се однесуваат на работењето во странство според МСС 21;
 - д) ефективниот дел на добивките или загубите од хеџинг инструменти за хеџирање на паричните текови согласно МСС 39;
 - ѓ) данок на добивка на останатата сеопфатна добивка за периодот;
 - е) нето останата сеопфатна добивка / загуба за периодот;
 - ж) сеопфатна добивка или загуба за периодот;

Во Извештајот за промени во главнината

Како минимум, во рамките на Извештајот за промените во главнината треба да бидат вклучени ставки кои ќе ги презентираат следните износи :

- нето добивка или загуба за период ;
- секоја ставка на приход и расход , добивка или загуба кои се признаени директно во главнината и вкупниот износ на овие ставки ;
- кумулативниот ефект на промените на сметководствените политики и исправките на основните грешки кои се третираат во основните третмани во МСС 8.
- капиталните трансакции со сопствениците и распределбата на капиталот на сопствениците ;
- салдото на акумулираната добивка или загуба на почетокот на периодот и на датумот на билансот на состојбата и промените за периодот ;
- усогласување помеѓу сметководствената вредност на секоја класа на сопственичкиот капитал , премија на акции и секоја резерва на почетокот и на крајот на периодот , одвоено обелоденувајќи го секое движење.

Во Извештајот за паричните текови за периодот

Како минимум, во рамките на Извештајот за паричните текови треба да бидат вклучени ставки кои ќе ги презентираат износите од следните активности :

- парични текови од оперативни (деловни) активности :

- парични примања од продажба на производи и давање на услуги;
- парични примања од тантиеми , надоместци , провизии и други надоместоци;
- парични исплати на добавувачи за стоки и услуги;
- парични исплати на и во име на вработените;
- парични примања и исплати за премии и побарувања , ануитети и други полиси;
- парични исплати или рефундирања на данок на добвка;
- парични примања и исплати според договори;

- парични текови од вложувачки (инвестициони) активности :

- парични исплати за стекнување на недвижности , постројки и опрема;
- парични наплати од продажба на недвижности , постројки и опрема;
- парични исплати за стекнување на сопственички или должнички инструменти ;
- парични аванси и заеми дадени на други странки;
- парични наплати од отплата на аванси и заеми дадени на други странки;
- парични исплати за фјучерс договори , термински договори , договори со опција и договори за компензација;
- парични наплати од фјучерс договори , термински договори , договори со опција и договори за компензација;

- парични текови од финансиски активности:

- парични приливи од издавање на акции и други сопственички хартии од вредност;
- парични исплати на сопствениците за стекнување или за откупување на капиталот на друштвото ;
- парични наплати од издавање на необезбедени обврзници , заеми , меници , обврзници , хипотеки и други позајмувања;
- парични отплати на позајмени износи ;
- парични исплати од страна на наемателот за намалување на неподмирените обврски кои се однесуваат на финансиски наем.

Белешки кон финансиските извештаи согласно МСС 1

Во рамките на Белешките кон финансиските извештаи претпријатието треба да презентира информации кои не се прикажани на друго место во финансиските извештаи, за да им помогне на корисниците да ги разберат финансиските извештаи, како и да ги споредуваат со финансиските извештаи на други претпријатија / друштва :

- општи информации за претпријатието;
- основи за подготовка на финансиските извештаи;
- преглед на значајни сметководствени политики;
- користени проценки;
- промена на сметководствените политики и корекции на грешки;
- управување со ризик (кредитен ризик, пазарен ризик, ризик на ликвидност);
- други објаснувачки белешки (долгорочни нематеријални и материјални средства, залихи, побарувања од купувачи, парични средства, основна главнина, долгорочни обврски, краткорочни обврски, приходи од продажба, останати приходи, расходи, останати расходи, одложено плаќање на трошоците и приходите на идниот период, вонбилансни записи).

10.ЗАЛИХИ

Сметководствениот третман на залихите е пропишан со Меѓународниот сметководствен стандард :

МСС - 2 :Залихи ; како и

ПКТ - 32 :Нематеријални средства – трошоци за веб страница.

Целта на сметководствената политика за залихите е да го пропише сметководствениот третман на залихите според системот на набавна вредност.Примарно прашање во сметководствениот третман на залихите е износот кој треба да се признае како средство кое понатаму треба да се води во евиденцијата се додека не бидат признаени поврзаните приходи. Со оваа сметководствена политика се опфаќа определувањето на набавната вредност и нејзиното последователно признавање како расход , вклучувајќи го и намалувањето на износот на залихите до нето реализационата вредност. Исто така се дава и упатство за трошочните формули кои се користат за вреднување на залихите.

Оваа сметководствена политика се применува на следните залихи : суровини и материјали на залиха ; суровини и материјали на пат ; суровини и материјали во доработка , обработка и манипулација ; резервни делови на залиха ; ситен инвентар на залиха ; ситен инвентар во употреба ; амбалажа и автогуми на залиха ; амбалажа и автогуми во употреба ; стоки на залиха ; стоки во туѓ склад ; стоки на пат ; стоки во продавница ; стоки во доработка , обработка и манипулација.

Дефиниции

Залихите се средства :

а)кои се чуваат за продажба во редовниот тек на работењето ;

б)во процесот на производство наменето за ваква продажба ;

в)во вид на суровини или помошни материјали кои ќе бидат потрошени во процесот на производството или во давањето на услуги ;

Набавна вредност на залихите е износот на платените пари или паричните еквиваленти или објективната вредност на друг надоместок даден за стекнување на залихите во времето на нивното стекнување.

Нето реализациона вредност е проценетата продажна цена во редовниот тек на работењето намалена за проценетите трошоци за довршување и проценетите трошоци потребни да се изврши продажбата.

Мерење на залихите

Залихите се мерат според пониската вредност од набавната вредност и нето реализационата вредност

Набавна вредност на залихите

Набавната вредност на залихите ги опфаќа сите трошоци за набавка , трошоците за конверзија и други трошоци кои се направени за доведување на залихите во нивната сегашна локација и состојба.

Трошоците за набавка на залихите ги опфаќаат набавната цена , увозните давачки и другите даноци (освен оние даноци кои можат да се повратат од даночните власти) , како и трошоците за превоз , манипулативните и другите трошоци кои директно можат да се припишат на стекнувањето на готовите производи , материјалите и услугите.Трговските попусти , рабатите и другите слични ставки се одземаат при утврдувањето на трошоците за набавка.

Во трошоците за набавка можат да се вклучат и курсните разлики кои произлегуваат директно од стекнувањето на залихите фактурирани во странска валута , и тоа оние курсни разлики кои резултираат од големи девалвации и намалување на

вредноста на валутата за кои не постојат практични средства за заштита од ризиците, и кои влијаат врз обврските кои не можат да бидат подмирени.

Трошоци за конверзија на залихите ги вклучуваат трошоците кои непосредно се однесуваат на единиците на производство, како на пример директниот труд.

Другите трошоци се вклучуваат во набавната вредност на залихите само до степенот до кој биле направени при доведувањето на залихите во нивната локација и состојба. Во ови трошоци можат да се вклучат непроизводствени општи трошоци или трошоци за дизајнирање на производи за посебни купувачи.

Трошоци кои се исклучуваат од набавната вредност на залихите и се признават како расходи на периодот во кој се направени се:

- невообичаени износи на растур на материјали, труд или други производствени трошоци;
- трошоци за складирање, освен доколку овие трошоци се потребни во процесот на производството пред понатамошна фаза на производство;
- административни општи трошоци кои не придонесуваат за доведување на залихите во нивната сегашна локација и состојба; и
- трошоци за продажба.

Основен третман

Набавната вредност на залихите се определува користејќи ја трошочната формула прв влезен – прв излезен (ФИ - ФО метода) или трошочната формула за пондериран просек.

Признавање како расход

Кога залихите се употребени или продадени, сметководствената вредност на тие залихи се признава како расход во периодот во којшто е признаен поврзаниот приход. Износот на сите намалувања на вредноста на залихите на нето реализациона вредност и сите загуби на залихите се признаваат како расход во периодот во кој се случува намалувањето на вредноста или загубата. Износот на сите анулирање на намалувањата на вредноста на залихите, кои произлегуваат од зголемување на нето реализационата вредност се признаваат како намалување на износот на залихите признаен како расход во периодот во кој се случува анулирањето.

Согласно Уредбата за начинот на пресметување на амортизацијата, односно отпис на вредноста на нематеријалните и материјалните средства и за номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки (Сл.весник на РМ бр.64/02, 98/02 и 10/08) во ситен инвентар се распоредуваат средствата чиј поединечен трошок на набавка е помал од 300,00 ЕВРА и корисниот век на употреба е пократок од една година.

Ситниот инвентар, амбалажата и автогумите кога се ставаат во употреба се отпишуваат со калкулативна стапка од 100 %.

Обелоденување

Во врска со залихите, претпријатието во финансиските извештаи ќе го обелодени следното:

- 1.Сметководствените политики усвоени за мерење на залихите, вклучувајќи ја и применуваната трошочна формула;
- 2.Вкупната сметководствена вредност на залихите и сметководствената вредност на класификациите кои се соодветни за претпријатието;
- 3.Сметководствената вредност на залихите евидентирани според нето реализациона вредност;
- 4.Износот на сите анулирања на намалувањата на вредноста кој е признаен како приход во периодот;
- 5.Околностите или настаните кои резултирале во анулирање на намалувањата на вредноста на залихите; и
- 6.Сметководствената вредност на залихите заложени како обезбедување за обврските.

7. Во финансиските извештаи треба да се обелодени :

- набавната вредност на залихите произлезени како расход во текот на периодот ; или
- оперативните трошоци , кои се однесуваат на приходите, признаени како расход во текот на периодот, групирани според нивната природа.

11. СМЕТКОВОДСТВЕНИТЕ ПОЛИТИКИ, ПРОМЕНИ НА СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПРОЦЕНКИ И ГРЕШКИ

Сметководствениот третман на промените во сметководствените политики , во сметководствените проценки и основните грешки е пропишан со Меѓународниот сметководствен стандард :

МСС - 8 :Сметководствени политики, промени на сметководствени проценки и грешки; како и

ПКТ - 7 : Воведување на еврото;

ПКТ - 10: Државна помош-нема специфична врска со оперативните активности;

ПКТ - 12: Консолидација – ентитети со посебна намена;

ПКТ - 13: Заеднички контролирани ентитети-немонетарни придонеси од страна на учесници во заеднички вложувања;

ПКТ- 15: Оперативни наеми – стимуланси;

ПКТ-21:Даноци на добивка-надоместување на ревалоризирани средства кои не се амортизираат;

ПКТ-25:Даноци на добивка–промени на даночниот статус на ентитетот или неговите акционери;

ПКТ-27: Оценка на суштината на трансакциите со правна форма на наем; и

ПКТ- 31: Приходи – разменски трансакции кои вклучуваат услуги за рекламирање;

Дефиниции

Сметководствени политики се специфични принципи, основи, конвенции, правила и практики кои ги применува претпријатието при подготвување и презентирање на финансиските извештаи.

Промена на сметководствена проценка е исправка на сметководствената вредност на средството или обврската, или на износот на потрошокот на средството како резултат на очекувани идни користи и обврски поврзани со средствата и обврските, и истите не претставуваат исправка на грешки.

Материјални испуштања или погрешни прикажувања на ставки се материјални доколку тие би можеле, индивидуално или заедно, да влијаат на економските одлуки кои ги донесуваат корисниците врз основа на финансиските извештаи.

Основни грешки се грешки откриени во тековниот период кои што се од такво значење што повеќе не може да се смета дека финансиските извештаи за еден или повеќе претходни периоди биле веродостојни на датумот на нивното издавање.

Грешки од изминатиот период се пропусти од и грешки во финансиските извештаи на претпријатието за еден или повеќе претходни периоди настанати поради недостатокот од користење, или погрешно користење, на веродостојни информации кои биле на располагање или би се обезбедиле и примениле за тие периоди.

Ретроактивна примена е примена на новата сметководствена политика на трансакции, останати настани и услови, како истата отсекогаш да била применувана.

Ретроактивно повторно прикажување е исправка на признавањето, мерењето и обелоденувањето на износите на елементите на финансиските извештаи како да грешката од претходните периоди никогаш не настанала.

Непрактично е примената на некое барање за да се корегира грешка доколку ефектите од примената не можат да се утврдат или бараат проценки на намерите на раководството во тој период или бараат значителни проценки на износи и не е возможно објективно да се разграничат информациите во врска со тие проценки.

Основни грешки

Грешките во подготвувањето на финансиските извештаи за еден или повеќе поранешни периоди можат да бидат откриени во тековниот период. Грешките можат да настанат како резултат на математички грешки, грешки во примената на сметководствените политики, погрешно толкување на факти, поради измама или превиди.

Доколку некои грешки имаат толку значајно влијание врз финансиските извештаи, така да за тие финансиски извештаи не може да се тврди дека се веродостојни на датумот на нивното издавање, тогаш тие грешки се нарекуваат основни грешки.

Според основниот третман, износот на исправка на основна грешка која се однесува на претходни периоди треба да биде известен преку корегирање на почетното салдо на задржаната добивка. Споредбените информации треба да бидат повторно искажани, освен доколку не е можно да се направи тоа.

Претпријатието треба да обелодени следното:

- природата на основната грешка;
- износот на исправката за тековниот период и за секој презентираан претходен период;
- износот на исправката кој се однесува на периодот пред оние кои се вклучени во споредбените информации; и
- фактот дека споредбените информации се повторно искажани или дека не е можно да се направи тоа.

Промени во сметководствените политики

Промена во сметководствената политика треба да биде направена само ако тоа го бара законот, или тело за поставување на сметководствени стандарди, или доколку промената резултира во посоодветно презентирање на настаните или трансакциите во финансиските извештаи на друштвото.

12. НАСТАНИ ПО ПЕРИОДОТ НА ИЗВЕСТУВАЊЕ

Сметководствениот третман на настаните по периодот на известување е пропишан со Меѓународниот сметководствен стандард:

МСС - 10 :Настани по периодот на известување; како и

ПКТ - 7: Воведување на еврото;

Дефиниции

Настани по периодот на известување се оние настани, поволни и неповолни, кои се случуваат помеѓу крајот на периодот на известување и датумот кога финансиските извештаи се одобрени за издавање. Можат да се идентификуваат два вида на настани:

- оние настани кои обезбедуваат доказ за условите кои постоеле **на крајот од периодот на известување** (настани по крајот на периодот на известување за кои се **врши исправка**); и

- оние настани кои укажуваат на услови кои се појавиле **после крајот од периодот на известување** (настани по крајот на периодот на известување за кои **не се врши исправка**).

Настани по периодот на известување ги вклучуваат сите настани до датумот кога финансиските извештаи се одобрени за издавање, дури и доколку овие настани се случуваат по јавното објавување на добивката или други одбрани финансиски информации.

Корективни настани по периодот на известување

Настани кои се случиле по периодот на известување за кои се бара корегирање на износите признаени во финансиските извештаи се следни:

- разрешување на судски спор по периодот на известување;
- добивање на информација дека некое средство било оштетено по периодот на известување;
- утврдување на набавната вредност на купените средства по периодот на известување, или на приливите од продадените средства пред крајот на периодот на известување;
- утврдувањето на износот на плаќањата за учество во добивката или за бонуси, по периодот на известување;
- откривање на измама или грешки кои покажуваат дека финансиските извештаи биле неточни.

Некорективни настани по периодот на известување

Настани кои се случиле по периодот на известување за кои не се бара корегирање во финансиските извештаи се следни:

- намалување на пазарната вредност на вложувањата помеѓу периодот на известување и датумот кога финансиските извештаи се одобрени за издавање.

13.ДАНОЦИ НА ДОБИВКА

Сметководствениот третман на даноците на добивка е пропишан со Меѓународниот сметководствен стандард:

МСС – 12 : Даноци на добивка , како и

ПКТ – 21 : Даноци на добивка – надоместување на ревалоризирани средства кои не се амортизираат ;

ПКТ – 25 : Даноци на добивка – промени на даночниот статус на ентитетот или неговите основачи.

-Законот за данокот на добивка (“ Службен весник на Република Македонија “ бр.80/93, 33/95, 43/95, 71/96, 5/97, 28/98, 11/2001, 2/2002, 44/2002, 51/2003, 120/2005, 39/2006, 160/2007, 159/2008, 85/2010 и 47/2011);

-Правилникот за начинот на пресметување и уплатување на данокот на добивка и спречување на двојното ослободување или двојното оданочување (“ Службен весник на Република Македонија “ бр.92/2001 , 51/2002 , 54/2003 , 56/2003, 101/2006, 58/2007, 21/2008, 24/2009 и 150/2009).

Дефиниции

Сметководствена добивка е нето добивка или загуба за периодот пред одбивање на даночниот расход.

Оданочива добивка (даночна загуба) е добивка (загуба) за периодот , утврдена во согласност со правилата утврдени од даночните власти , според кои се плаќаат (надоместуваат) даноците на добивка.

Даночен расход (даночен приход) е збиен износ вклучен во утврдувањето на нето добивката или загубата за периодот во врска со тековниот данок и одложениот данок.

Тековен данок е износ на (надоместливата) обврска за даноци на добивка во врска со оданочивата добивка (даночна загуба) за периодот.

Одложени даночни обврски се износи на даноци на добивка кои треба да се платат во идните периоди во врска со оданочивите времени разлики.

Одложени даночни средства се износи на даноци на добивка кои треба да се надоместат во идните периоди во врска со :

- одбитни временски разлики;
- пренесени неискористени даночни загуби ; и
- пренесени неискористени даночни кредити.

Времени разлики се разлики помеѓу сметководствената вредност на средството или обврската во билансот на состојбата и неговата даночна основица. Времените разлики можат да бидат:

- оданочиви времени разлики , се времени разлики кои ќе резултираат во оданочиви износи при утврдување на оданочивата добивка (даночна загуба) за идните периоди кога сметководствената вредност на средствата или обврската ќе се надомести или подмири ;
- одбитни времени разлики , се времени разлики кои ќе резултираат во износи кои се одбиваат при утврдување на оданочивата добивка (даночна загуба) за идните периоди кога сметководствената вредност на средството или обврската ќе се надомести или подмири.

Даночна основица на средство или обврска е износот кој се припишува на тоа средство или обврска за даночни цели.

Како даночен обврзник претпријатието го утврдува и плаќа данокот на добивка , како и аконтациите на данокот на добивка согласно Законот за данокот на добивка (“ Службен весник на Република Македонија “ бр.80/93 , 33/95 , 43/95 , 71/96 , 5/97 , 28/98 , 11/2001 , 2/2002 , 44/2002 , 51/2003 , 120/2005 , 139/2006 , 160/2007 , 159/2008 , 85/2010 и 47/2011); и Правилникот за начинот на пресметување и уплатување на данокот на добивка и спречување на двојното ослободување или двојното оданочување (“ Службен весник на Република Македонија “ бр.92/2001 , 51/2002 , 54/2003 , 56/2003 и 101/2006 , 58/2007 , 21/2008 , 24/2009 и 150/2009).

Даночниот биланс е составен дел на овие сметководствени политики и истиот е приложен како **прилог број 3**.

14.НЕДВИЖНОСТИ , ПОСТРОЈКИ И ОПРЕМА

Сметководствениот третман и обелоденувањето на недвижностите , постројките и опремата е пропишан со Меѓународниот сметководствен стандард :

МСС - 16 :Недвижности , постројки и опрема ; како и

ПКТ - 13 :Заеднички контролирани ентитети-немонетарни придонеси од страна на учесници во заеднички вложувања;

ПКТ-21:Даноци на добивка-надоместување на ревалоризирани средства кои не се амортизирани;

ПКТ- 29: Аранжмани за концесија на услуги: Обелоденувања: и

ПКТ- 32: Нематеријални средства-трошоци за веб страница;

Целта на сметководствената политика за недвижности , постројки и опрема е да го пропише сметководствениот третман за недвижностите , постројките и опремата, така што корисниците на финансиските извештаи ќе можат да ги разликуваат информациите за

вложувањето на претпријатието во неговите недвижности, постројки и опрема и промените во таквото вложување. Примарни прашања во сметководството за недвижности, постројки и опрема се временскиот распоред на признавањето на средствата, определувањето на нивните сметководствени вредности и расходите за амортизација (депрецијација) кои треба да бидат признаени во врска со нив.

Во групата на недвижност, постројка и опрема спаѓаат:

- земјиште;
- земјиште и градежни објекти;
- моторни возила;
- машини, алати и уреди;
- мебел и инвентар;
- канцелариска опрема; и
- останата неспомната опрема;

Дефиниции

При сметководствениот третман на недвижностите, постројките и опремата се користат следните термини со нивните специфични значења:

Недвижности, постројки и опрема се материјални средства кои претпријатието ги чува за користење во производството или обезбедувањето на производи или услуги, за изнајмување на други или за административни цели; и се очекува да бидат користени во текот на повеќе од еден период.

Амортизација (депрецијација) е систематска распределба на амортизирачкиот износ на средството во рамките на неговиот корисен век на употреба.

Амортизирачки износ е набавната вредност на средството, или друг износ кој е замена за набавната вредност во финансиските извештаи; намалена за остатокот на вредноста на средството.

Корисен век на употреба е:

- а) временскиот период во рамките на којшто се очекува претпријатието да го користи средството; или
- б) бројот на производствени или слични единици кои се очекува претпријатието да ги добие од средството.

Набавна вредност е износот на платени пари или парични еквиваленти или објективната вредност на друг надоместок даден за стекнување на средството во времето на неговото стекнување или изградба.

Остаток на вредноста е нето износот кој претпријатието очекува да го добие за средството на крајот на неговиот корисен век на употреба по одземање на очекуваните трошоци за отуѓување.

Објективна вредност е износот за кој средството може да биде разменето помеѓу страни доволно инволвирани и спремни своеволно да ја прифатат трансакцијата.

Загуба поради обезвреднување е износот за којшто сметководствената вредност на едно средство го надминува неговиот надоместлив износ.

Сметководствена вредност е износот според кој средството е признаено во билансот на состојба по одземањето на неговата акумулирана амортизација и акумулираните загуби поради неговото оштетување.

Признавање на недвижностите , постројките и опремата

Признавањето на ставката на недвижности , постројки и опрема се врши кога таа ставка ги задоволува :

- дефиницијата на недвижности , постројки и опрема ; и
- критериумите за признавање на недвижностите , постројките и опремата .

Недвижноста , постројката и опремата треба да се признае само доколку е веројатно дека идните економски користи поврзани со тоа средство ќе претставуваат прилив на претпријатието и набавната вредност на тоа средство може веродостојно да се измери.

Мерење на недвижностите , постројките и опремата

Ставката од недвижноста , постројката и опремата која се квалификува за признавање како средство првично се мери според нејзината набавна вредност

Набавната вредност на дадена ставка од недвижноста , постројката и опремата е составена од нејзината набавна цена , увозните давачки и даноците (освен оние даноци кои можат да се повратат од даночните власти), како и сите трошоци кои директно можат да се припишат на доведувањето на средството во работна состојба за неговата наменета употреба.Трговските попусти , рбатите и другите слични ставки се одбиваат при добивањето на набавната цена.

Мерење по почетното признавање

Основен третман

По почетното признавање како средство, определена ставка на недвижност , постројка и опрема треба да се евидентира според нејзината набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и акумулираните загуби поради обезвреднување.

Обелоденување за недвижностите , постројките и опремата

Во финансиските извештаи за секоја група недвижности , постројки и опрема претпријатието треба да обелодени :

- 1.Основата за мерење користена при определувањето на бруто сметководствената вредност. Кога се користени повеќе од една основа , треба да се обелодени бруто сметководствената вредност за таа основа во секоја категорија ;
- 2.Користените методи за амортизација (депрецијација) ;
- 3.Користените корисни векови на употреба или користената амортизациона стапка ;
- 4.Бруто сметководствената вредност и акумулираната амортизација (собрана со акумулираните загуби поради обезвреднување) на почетокот и на крајот на периодот.
- 5.Усогласување на сметководствената вредност на почетокот и на крајот на периодот, покажувајќи :

- нови набавки ;
- оттуѓувањата ;
- стекнувањата (прибавувања) преку деловни спојувања ;
- зголемувања или намалувања во текот на периодот кои произлегуваат од ревалоризациите и од загубите поради обезвреднување признаени или анулирани директно во главнината ;
- загубите поради обезвреднување признаени во билансот на успех за време на периодот ;
- загубите поради обезвреднување анулирани во билансот на успех за време на периодот ;
- амортизацијата (депрецијацијата) ;

-други промени.

-постоењето и износите на ограничувањата на сопственоста , како и недвижности , постројки и опрема кои се заложени како обезбедување на обврски ;

-износ на издатоците за недвижности , постројки и опрема во текот на изградбата ;

-износ на обврзувањата за стекнување на недвижности, постројки и опрема.

-основата користена за ревалоризација на средствата;

-датум кога ревалоризацијата стапува во сила ;

-дали бил вклучен независен проценител :

-природата на користените показатели кои биле користени за определување на трошоците за замена;

-сметководствената вредност на секоја група на недвижности, постројки, и опрема кои биле вклучени во финансиските извештаи доколку средствата биле евидентирани според основниот третманот : и

-ревалоризационит вишок ,покажувајќи го движењето за периодот и сите ограничувања на распределбата на салдото на основачите.

-сметководствената вредност на временно неискористените недвижности , постројки и опрема;

- бруто сметководствената вредност на сите целосно амортизирани недвижности, постројки и опрема кои сеуште се во употреба ; и

-сметководствената вредност на недвижностите, постројките и опремата кои се повлечни од активна употреба и се чуваат за оттуѓување; и

-кога се користи трошочен модел , објективната вредност на недвижностите, постројките и опремата кога таа материјално се разликува од сметководствената вредност.

Согласно Уредбата за начинот на пресметување на амортизацијата, односно отпис на вредноста на нематеријалните и материјалните средства и за номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки (Сл.весник на РМ бр.64/02, 98/02 и 10/08), средствата чиј поединечен трошок на набавка е поголем од 300,00 ЕВРА и корисниот век на употреба е подолг од една година се распоредуваат во недвижности, постројки и опрема.

Амортизацијата , односно отписот на вредноста на средствата се врши со праволиниска метода (непроменливи трошоци за амортизација за време на корисниот век на употребата на средствата) со примена на годишните амортизациони стапки утврдени со Номенклатурата на средствата за амортизација (“ Службен весник на Република Македонија “ бр.64/2002 , 98/2002 и10/2008),и истите се дадени во продолжение :

Страна 24 од 50

1.1	Градежни објекти на високоградба и нискоградба од армирано бетонска и метална конструкција (згради , мостови , тунели , надвозници , нафтоводи , гасоводи , водоводи и далеководи) , како и градежни објекти кои се сметаат за самостојни градежни објекти	2,5
1.2	Градежни објекти на нискоградба со горен строј (горен строј на патишта и пруги , брани , насипи , прегради и слично)	3
1.3	Градежни објекти на високоградба и нискоградба од дрвена конструкција	5
1.4	Останати неспомнати градежни објекти	10
2	ОПРЕМА	
2.1	Опрема за производство и преработка , дистрибуција на нафта , гас , електрична и топлотна енергија , опрема за водовод и комунални услуги и бродови	5
2.2	Погонски и деловен инвентар (машини , алати , транспортни средства и уреди) , авиони и други превозни средства и опрема во воздушниот сообраќај	10
2.3	Мебел и деловен инвентар во трговија , угостителство и туризам , опрема за затоплување , вентилација и за одржување на канцелариски и други простории , канцелариски и друг мебел , како и друга опрема за вршење на канцелариски работи	20
2.4	Компјутерска опрема со софтвер , телекомуникациска опрема , патнички моторни возила , возила на моторен погон и приклучни уреди	25
2.5	Останата неспомната опрема	10
3	ОВОШТАРНИЦИ , ЛОЗЈА , ХМЕЛНИЦИ И ДРУГИ ПОВЕЌЕГОДИШНИ НАСАДИ	10
4	ОСНОВНО СТАДО	20
5	ДОЛГОРОЧНИ НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА	20

15.ПРИХОДИ

Сметководствениот третман на приходите е пропишан со Меѓународниот сметководствен стандард :

МСС - 18 : Приходи ; како и

ПКТ - 13 : Заеднички контролирани ентитети-немонетарни придонеси од страна на учесници во заеднички вложувања;

ПКТ - 27 : Оценка на суштината на трансакциите со правна форма на наем ;

ПКТ – 31 : Приходи – разменски трансакции кои вклучуваат услуги за рекламирање;

Интерни акти на претпријатието

Ценовник за превоз на патници со автобусите во градскиот и меѓуопштинскиот (приградскиот) сообраќај во град Скопје (број 02 – 1410/5 од 27.10.2010 година , кој подоцна е изменет и дополнет);

Ценовник за превоз на патници со жичницата (број 02-851/6 од 01.06.2011 година);

Ценовник за работен норма час за ремонтно-сервисни услуги (број 02-1221/6 од 27.08.2010 година);

Ценовник за закуп на рекламни површини (број 02-350/6-1 од 24.02.2011 година, кој подоцна е изменет и дополнет);

Дефиниции

Приход е зголемување на економските користи во текот на сметководствениот период од редовните активности на претпријатието, во форма на бруто приливи или зголемување на средства или намалување на обврски кои резултираат со зголемување на главнината, освен оние зголемувања кои се однесуваат на вложувања од учесниците во главнината.

Од приходот се исклучуваат износите кои се наплатени во име на трети лица како што се даноците на продажбата, даноците на производите и услугите и данокот на додадена вредност.

Објективна вредност е износот за кој средството може да биде разменето, или обврската подмирена, помеѓу запознаени, спремни странки да ја прифатат трансакцијата. Приходите произлегуваат од следните трансакции и настани: продажба на производи; давање на услуги; користење на средствата на претпријатието од страна на други со што се заработува камата.

Видот на услугата и цената на секоја услуга е определена со Ценовникот на основните и останатите услуги.

Основни превозни услуги ги вклучуваат следните услуги:

- превоз на патници на градски и приградски линии во Градот Скопје, по однапред утврден возен ред;
- посебен линиски превоз на патници;
- превоз на лица со посебни потреби;
- слободен превоз на патници во домашниот и меѓународен превоз;
- превоз на патници со жичница од и до Средно Водно-Милениумски крст;

Останати услуги:

- производство на каросерии за моторни возила, приколки и полуприколки;
- одржување и поправка на моторни возила;
- обработка на податоци, хостирање и слични дејности;
- издавање и управување со сопствен недвижен и движен имот со надомест или врз база на договор;
- правни работи,
- сметководствени работи;
- издавање на рекламен простор под закуп;
- угостителски услуги на интерното бифе;
- овластен сервисер за следните типови на возила – МАН, РАБА-МАН, МЕРЦЕДЕС, ФАП, ИВЕКО, Минибуси, автобуси од програмата на ЛАЗ;

Признавање на приходите

Приходот од продажба на производи се признава кога се исполнети сите од следните услови:

- претпријатието му ги пренело на купувачот значајните ризици и награди од сопственоста на производите;
- претпријатието не задржува ниту континуирана раководна инволвираност до степенот кој вообичаено се поврзува со сопственоста, ниту пак ефективна контрола над продадените производи;
- износот на приходот може веродостојно да се измери;
- веројатно е дека економските користи поврзани со трансакцијата ќе претставуваат прилив за претпријатието; и
- трошоците кои се направени или треба да бидат направени во врска со трансакцијата можат веродостојно да се измерат.

Приходот од давање на услуга се признава со повикување на степенот на довршеност на трансакцијата на датумот на билансот на состојбата.

Резултатот на трансакцијата може веродостојно да се процени кога се исполнети сите од следните услови :

- износот на приходот може веродостојно да се измери ;
- веројатно е дека економските користи поврзани со трансакцијата ќе претставуваат прилив за претпријатието ;
- степенот на довршеност на трансакцијата на датумот на билансот на состојбата може веродостојно да се измери ; и
- трошоците направени за трансакцијата и трошоците за довршување на трансакцијата можат веродостојно да се измерат.

Приходот од каматата се признава на временски пропорционална основа којашто го зема предвид ефективниот принос на средството .

Мерење на приходите

Приходите се мерат според објективната вредност на надоместокот кој што е примен или се побарува.

Обелоденување во врска со приходите

Претпријатието треба да ги обелодени:

- усвоените сметководствени политики за признавање на приходите, вклучувајќи ги и усвоените методи за определување на степенот на довршеност на трансакциите кои вклучуваат давање на услуги ;
- износот на секоја значајна категорија на приходи признаени во текот на периодот, вклучувајќи ги и приходите кои произлегуваат од :
 - продажба на производи;
 - давање на услуги;
 - камати;
- износот на приходот кој произлегува од размена на производи или услуги вклучен во секоја значајна категорија на приходи.

16.КОРИСТИ ЗА ВРАБОТЕНИТЕ

Сметководствениот третман на користите за вработените се пропишани со Меѓународниот сметководствен стандард :

МСС - 19 : Користи за вработените ; и

ПКТ - 12 : Консолидација – ентитети со посебна намена ; како и

- Закон за јавните службеници (“ Службен весник на Република Македонија “ бр.52/2010 и 36/2011);
- Законот за работните односи (Пречистен текст) (“ Службен весник на Република Македонија “ бр.158/2010); како и
- Општиот колективен договор за јавниот сектор на Република Македонија (“ Службен весник на Република Македонија “ бр10/2008, 85/2009, У. суд – 88/2008 и 122/2008);

Интерните акти на претпријатието како што се :

-Правилник за внатрешна организација на ЈАВНОТО СООБРАЌАЈНО ПРЕТПРИЈАТИЕ СКОПЈЕ (деловоден број 02 – 670/5-1 од 03.06.2010 година)

-Правилник за систематизација на работните места на ЈАВНОТО СООБРАЌАЈНО ПРЕТПРИЈАТИЕ СКОПЈЕ (деловоден број 01 – 992/1 од 22.06.2011 година)

- Колективен договор на ЈАВНОТО СООБРАЌАЈНО ПРЕТПРИЈАТИЕ СКОПЈЕ
(деловоден број 02 – 696/3-1 од 20.04.2011 година);
- Правилник за работниот ред, дисциплина и надомест на штета на ЈСП СКОПЈЕ
(деловоден број 02 – 156/4-1 од 06.02.2006 година);
- Правилник за начинот на одобрување и реализација на службени патувања во земјата и
странство во ЈСП СКОПЈЕ (деловоден број 01 – 392/1 од 24.02.2011 година);
- Правилник за заштита при работа на ЈСП СКОПЈЕ(деловоден број 02 – 660/18
септември 1999 година);

Дефиниции

Користи за вработените се сите форми на надоместок кој го дава претпријатието во размена за извршената услуга од страна на вработените.

Краткорочни користи за вработените се користи за вработените (освен користи поради прекин на вработувањето и користите кои се надоместуваат во главнина) кои доспеваат за плаќање во рамките на дванаесет месеци по крајот на периодот во кој вработените ја извршиле поврзаната услуга.

Користи по престанок на работниот однос се користи за вработените (освен користи поради прекин на вработувањето и користи кои се надоместуваат во главнина) кои треба да се платат по престанокот на вработувањето.

Планови за користи по престанок на работниот однос се формални или неформални аранжмани според кои претпријатието обезбедува користи по престанокот на работниот однос за еден или за повеќе вработени.

Планови за дефинирани придонеси се планови за користи по престанок на работниот однос според кои претпријатието плаќа фиксни придонеси во некој посебен ентитет (фонд) и нема да има законска или изведена обврска да плаќа идни придонеси доколку фондот не располага со доволно средства да ги исплати сите користи за вработените во врска со нивната услуга во тековниот и идните периоди.

Планови за дефинирани користи се планови за користи по престанок на вработувањето освен планови за дефинирани придонеси.

Планови на повеќе работодавачи се планови за дефинирани придонеси (освен државните планови) или планови за дефинирани користи (освен државните планови) кои :

- ги здружуваат средствата уплатени како придонеси од страна на разни претпријатија кои не се под заедничка контрола ;
- ги користат тие средства за да обезбедат користи за вработените во повеќе од едно претпријатие , врз основата на која се утврдуваат нивоата на придонеси и користи без оглед на идентитетот на друштвото кое ги вработува вработените за кои станува збор.

Останати долгорочни користи за вработените се користи за вработените (освен користи по престанок на работниот однос и отпремнините) кои не доспеваат целосно за плаќање во рамките на дванаесет месеци по крајот на периодот во кој вработените ја извршиле поврзаната услуга.

Користи поради прекин на работниот однос (отпремнини) се користи за вработените кои треба да се платат како резултат на или :

- одлука на претпријатието да го прекине работниот однос на вработениот пред нормалниот датум на пензионирање ; или

-одлука на вработениот да прифати доброволно заминување како технолошки вишок во замена за овие користи.

Користи кои се надоместуваат во главнина се користи за вработениот според кои или :

- вработените имаат право да примат сопственички финансиски инструмент издаден од страна на претпријатието(или неговото матично претпријатие);
- износот на обврската на претпријатието кон вработените зависи од идните цени на сопственичките финансиски инструменти издадени од страна на претпријатието.

Планови за надоместување во главнина се формални или неформални аранжмани според кои друштвото обезбедува користи кои се надоместуваат во главнина за еден или повеќе вработени.

Стегнати користи за вработените се користи за вработените кои не се условени од идно вработување.

Сегашната вредност на обврски за дефинирани користи е сегашната вредност , без одземање на средства на планот, на очекуваните идни плаќања кои се потребни за подмирување на обврската која произлегува од услуги на вработениот во тековниот и претходните периоди.

Трошок за тековните услуги е зголемувањето на сегашната вредност на обврската за дефинирани користи која произлегува од услугите на вработениот во тековниот период.

Трошок за камата е зголемувањето за време на периодот на сегашната вредност на обврската за дефинирани користи која произлегува од фактот што користите се еден период поблиску до подмирувањето.

Средствата на планот содржат :

- средства чувани од страна на фонд за долгорочни користи за вработените ; и
- полиси за осигурување кои се квалификуваат.

Средства чувани од страна на фонд за долгорочни користи за вработените се средства (освен непреносните финансиски инструменти издадени од страна на друштвото) кои :

- се чуваат од страна на ентитет (фонд) кој е правно одвоен од претпријатието и постои само за да ги плати или финансира користите за вработените ; и
- се расположиви да се користат само за да се платат или финансираат користите за вработените , не се расположиви за доверителите на претпријатието (дури и во случај на стечај) , и не можат да бидат вратени на претпријатието освен доколку :
 - преостанатите средства на фондот се доволни да ги задоволт сите поврзани обврски за користи за вработените на планот или на претпријатието ; или
 - средствата се вратени на претпријатието за да ги надомести користите за вработените кои се веќе платени.

Полиси за осигурување кои се квалификуваат се полиси за осигурување издадени од страна на осигурителот кој не е поврзана странка на претпријатието , доколку приливите од полисата :

- можат да се користат само за да се платат или финансираат користи за вработените според планот за дефинирани користи ; и
- не се расположиви за доверителите на претпријатието дури и во случај на стечај) и не можат да му се платат на претпријатието, освен доколку:

- или приливот претставув вишок на средства кои не се потребни за полисата да ги задоволи сите поврзани обврски за користи за вработените ; или
-приливите се вратени на претпријатието за да ги надомести користите за вработените кои се веќе платени

Објективна вредност е износ за кој едно средство може да се размени , или обврска да се подмири помеѓу познати и заинтересирани странки во трансакции помеѓу неповрзани странки.

Поврат на средствата на планот е камата , дивиденди и друг приход кој произлегува од средствата на планот , заедно со реализираните и нереализираните добивки или загуби на средствата на планот , минус трошоците за администрирање на планот и минус даночните обврски од самиот план.

Актуарски добивки и загуби опфаќаат :

-корекции заради искуство (влијание на разликите помеѓу претходните актуарски претпоставки и она што фактички се случило); и
-ефектите од промените во актуарските претпоставки.

Трошок за минати услуги е промената на сегашната вредност на обврската за дефинирани користи за услугата на вработениот во претходните периоди , кои се јавуваат во тековниот период поради воведување на , или промени во користите по престанок на вработувањето или други долгорочни користи за вработениот.Трошокот за минати услуги можат да биде или позитивен (каде што користите се воведени или подобрени) , или негативен (каде што постојните користи се намалени)

Користи за вработените вклучуваат :

а)Краткорочните користи за вработените вклучуваат ставки како што се :

-плати и придонеси за социјално осигурување ;
-краткорочни платени отсуства (како што се платени годишни одмори и платени отсуства поради боледувања) каде што отсуствата се очекува да се случат во рамките на дванаесет месеци по крајот на периодот во кој вработените ја извршувале поврзаната услуга ;
-удел во добивката и обврските за бонуси во рамките на дванаесет месеци по крајот на периодот во кој вработените ја извршувале поврзаната услуга ;
-немонетарни користи (како што се здравствена заштита , домување , автомобил , субвенционирани производи или услуги) за постојните вработени.

б)Користи по престанок на вработувањето вклучуваат :

-пензии ;
-други користи при пензионирањето ;
-животно осигурување по престанок на вработувањето ;
-здравствена заштита по престанок на вработувањето.

в)Други долгорочни користи за вработените вклучуваат :

-отсуство по долгогодишна служба или отсуство по определен број години ;
-јубилеи или други користи за долгогодишна служба ;
-долгорочни користи за хендикепираност ;
-удел во добивката и бонуси кои треба да се платат за 12 месеци или повеќе по крајот на периодот во кој вработените ја извршиле поврзаната услуга;

-одложени надоместоци платени за 12 месеци или повеќе по крајот на периодот во кој се заработени.

г)Користи поради прекин на вработувањето

Претпријатието може да биде обврзано според закон , договор , друг аранжман , обичај или желба да дејствува правично , да ги признава користите поради прекин на вработувањето како обврска и расход .

д)Користи кои се надоместуваат во главнина

Друштвото може да ги надомести користите кои се надоместуваат во главнината во форми како што се :

-акции , опции за акции и други сопственички инструменти издадени на вработените по пониска од објективната вредност според која овие инструменти би биле издадени на трети странки ; и

-парични плаќања чии износи ќе зависат од идна пазарна цена на акциите на друштвото.

17.ДРЖАВНИ ПОДДРШКИ И ОБЕЛОДЕНУВАЊЕ НА ДРЖАВНА ПОМОШ

Сметководствениот третман на државните поддршки и обелоденувањето на државната помош е пропишан со Меѓународниот сметководствен стандард :

МСС - 20 :Сметководство за државни поддршки и обелоденување на државна помош ; како и ПКТ - 10 : Државна помош – нема специфична врска со оперативните активности:

Овој стандард се применува во сметководството за , и при обелоденувањето на , државни поддршки и при обелоденувањето на други форми на државна помош.

Овој стандард не се однесува за :

- специфичните проблеми кои произлегуваат во евидентирањето на државните поддршки во финансиските извештаи кои ги одразуваат ефектите од промените на цените или во дополнителните информации од слична природа;
- државна помош која му се обезбедува на претпријатието во форма на користи кои се расположиви при утврдувањето на оданочивата добивкаили даночната загуба;
- учество на државата во сопственоста на претпријатието;

Дефиниции

Држава се однесува на државата , државните агенции и слични тела било да се локални , национални или меѓународни.

Државна помош претставува дејствување на државата направено да обезбеди економска корист специфична за претпријатието или група на претпријатија кои се квалификуваат според извесни критериуми. Државната помош не ги вклучува користите кои само индиректно се обезбедуваат преку дејствување кое влијае на општите услови на тргување , какви што се обезбедување на инфраструктура во подрачјата во развој или наметнувањето на трговски ограничувања на конкурентите.

Државни поддршки се помош од страна на државата во форма на пренос на ресурси на едно претпријатие за возврат на минато или идно усогласување со извесни услови коишто се однесуваат на оперативните активности на претпријатието. Тие ги исклучуваат оние форми на државна помош на кои не може веродостојно да им се додели вредност и трансакциите со државата кои не можат да се разликуваат од нормалните трансакции за тргување на претпријатието.

Поддршки кои се однесуваат на средства се државни поддршки чиј примарен услов е претпријатието кое се квалификува за нив да треба да купи, изгради или на некој друг начин да стекне долгорочно средство. Тука можат да се приклучат и некои дополнителни услови за ограничување на видот или локацијата на средствата или за периодите во текот на кој тие треба да се стекнат или чуваат.

Поддршки кои се однесуваат на приходи се државни поддршки, освен оние кои се однесуваат на средствата.

Неповратни заеми се заеми кои ги дава заемодавателот за да се откаже од отплата под извесни пропишани услови.

Објективна вредност е износ за кој едно средство може да се размени, или обврска да се подмири помеѓу познати и заинтересирани странки во трансакции помеѓу неповрзани странки.

Државни поддршки

Државните поддршки, вклучувајќи ги и немонетарните поддршки по објективна вредност, не треба да бидат признаени се додека не постои разумна сигурност дека:

- претпријатието ќе биде во согласност со придружените услови; и
- поддршките ќе бидат примени.

Државните поддршки треба да се признаат како приход во рамките на периодите кои се неопходни за нивно спротивставување со поврзаните трошоци за кои тие се наменети да ги надоместат на системска основа.

Државна поддршка која станува побарување по основ на надоместување за веќе настанатите расходи или загуби, или со цел да се даде непосредна финансиска поддршка на претпријатието без идни поврзани трошоци, треба да се признае како приход во периодот во кој станува побарување, како вонредна ставка доколку е прикладно.

Државните поддршки кои се однесуваат на средства, вклучувајќи ги немонетарните поддршки по објективна вредност, треба да се презентираат во билансот на состојбата било преку поставување на поддршката како одложен приход, било преку одземањето на поддршката за да се дојде до сметководствената вредност на средството.

Во сметководствениот третман на државните поддршки се применуваат два пристапи, и тоа:

- капитален пристап, според кој поддршката се одобрува директно на учеството во главнината; и
- приходен пристап, според кој поддршката се пренесува во приходот во еден или повеќе периоди.

Државна помош

Државната помош може да биде во различни форми. Примањето помош може да биде значајно при подготвувањето на финансиските извештаи. Доколку на претпријатието му се пренесени ресурси мора да се најде соодветна сметководствена метода за тој пренос. Истовремено треба да се даде показател до кој степен претпријатието имало корист од таа помош, со што ќе се олесни споредувањето на финансиските извештаи со оние од претходните периоди и од други претпријатија.

Обелоденување

Претпријатието треба да обелодени следното :

- усвоената сметководствена политика за државната поддршка вклучувајќи ги и методите за презентирање на финансиските извештаи ;
- природата и големината на државните поддршки признати во финансиските извештаи и искажување на други форми на државна помош од кои претпријатието имало непосредна корист;
- неисполнети услови и други непредвидени настани поврзани со државната помош која била признаена.

18.ЕФЕКТИ ОД ПРОМЕНИ НА ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Сметководствениот третман на ефектите од промените на девизните курсеви е пропишан со Меѓународниот сметководствен стандард :
МСС - 21 : Ефекти од промени на девизни курсеви ; како и
ПКТ - 7 : Воведување на еврото ;

Дефиниции

Странско работење е подружница , придружено претпријатие , заедничко вложување или огранок на известувачкото претпријатие , чиешто активности се засновани или се извршуваат во земја која не е земјата на известувачкото претпријатие.

Странски ентитет е странско работење , чиешто активности не се интегрален дел од оние на известувачкото претпријатие.

Известувачка валута е валута која се користи при презентирањето на финансиските извештаи.

Странска валута е валута која не е известувачката валута на претпријатието.

Девизен курс е сооднос за размена на две валути.

Курсна разлика е разлика којашто произлегува од известување на ист број на единици на странска валута во известувачка валута според различни девизни курсеви.

Заклучен курс е девизниот курс на датумот на билансот на состојбата.

Нето вложувања во странски ентитет е уделот на известувачкото претпријатие во нето средствата на тој ентитет.

Монетарни ставки се пари кои се чуваат и средства и обврски кои треба да се примат или платат во фиксни или определени износи на пари.

Објективна вредност е износ за кој едно средство може да се размени , или обврска да се подмири помеѓу запознаени , спремни странки во трансакција помеѓу неповрзани странки.

Трансакциите во странска валута треба да бидат евидентирани, при нивното почетно признавање во известувачката валута, со примена на девизниот курс помеѓу известувачката валута и странската валута на датумот на трансакцијата на износот на странската валута.

На датумот на билансот на состојбата монетарните ставки во странска валута треба да бидат известени користејќи го заклучниот курс.

Немонетарните ставки кои се евидентирани според набавната вредност деноминирана во странска валута треба да бидат известени користејќи го девизниот курс на датумот на трансакцијата.

Немонетарните ставки кои се евидентирани според објективната вредност деноминирана во странска валута треба да бидат известени користејќи го девизниот курс кој постоел кога биле определени вредностите.

Курсните разлики кои произлегуваат од подмирувањето на монетарните ставки или од известувањето на монетарните ставки на друштвото по курсеви поинакви од оние по кои биле почетно евидентирани во текот на периодот, или известени во претходните финансиски извештаи, треба да бидат признаени како приходи или како расходи во периодот во кој се јавиле.

Обелоденување

Претпријатието треба да го обелодени следното:

-износот на курсните разлики вклучен во нето добивката или загубата за периодот;

-нето курсните разлики класифицирани како главнина, како одделен составен дел на главнината и усогласување на износот на ваквите курсни разлики на почетокот и крајот на периодот;

-износот на курсните разлики кои се јавиле во текот на периодот кој е вклучен во сметководствената вредност на даденото средство

19. ТРОШОЦИ ЗА ПОЗАЈМУВАЊЕ

Сметководствениот третман на трошоците за позајмување е пропишан со Меѓународниот сметководствен стандард :
МСС - 23 : Трошоци за позајмување

Дефиниции

Трошоци на позајмување се камата и други трошоци кои ги прави претпријатието во врска со позајмувањето на финансиски средства.

Средство кое се квалификува е средство за кое е потребен значителен временски период за да се подготви за наменетата употреба или продажба.

Во трошоците за позајмување можат да се вклучат :

-трошоци за камата за банковни пречекорувања и краткорочни и долгорочни позајмувања ;

-финансиски трошоци во врска со финансиските наеми ;

-курсни разлики кои произлегуваат од позајмувања во странски валути до степенот до кој што се сметаат како исправка на трошоците за камата.

Трошоците за позајмувањето треба да бидат признаени како расход во периодот во кој што настанале.

20. ОБЕЛОДЕНУВАЊА ЗА ПОВРЗАНИ СТРАНИ

Сметководствениот третман на поврзаните страни е пропишан со Меѓународниот сметководствен стандард :

МСС – 24 : Обелоденување за поврзани страни ;

Поврзана страна – страните се сметаат како поврзани страни доколку едната страна има можност да ја контролира другата страна или значајно да влијае врз другата страна при донесувањето на финансиски и оперативни одлуки.

Трансакција со поврзана страна – пренесување на ресурси или обврски помеѓу поврзани страни , без оглед на тоа дали се пресметува цена.

Контрола – сопственост , директно или индиректно преку подружници , над повеќе од една половина од гласачката моќ на друштвото , или суштинско учество во гласачката моќ и моќ да се управува , врз основа на статут или договор , со финансиските и оперативните политики на раководството на друштвото

Значајно влијание – учествување во одлуките за финансиските и оперативните политики на друштвото , но не и контрола над тие политики.

Односите со поврзани страни каде што постои контрола треба да бидат обелоденети независно од тоа дали имало трансакции помеѓу поврзаните страни.

Доколку имало трансакции помеѓу поврзани страни , претпријатието треба да ја обелодени природата на односите со поврзаните страни , како и видовите на трансакциите и елементите на трансакциите кои се потребни за разбирање на финансиските извештаи.

21. КОНСОЛИДИРАНИ И ПОСЕБНИ ИЗВЕШТАИ

Сметководствениот третман на консолидираните и посебни финансиски извештаи е пропишан со Меѓународниот сметководствен стандард :

МСС - 27 : Консолидирани и посебни финансиски извештаи ; како и

МСС – 28 : Вложувања во придружени ентитети: како и

МСФИ - 3: Деловни комбинации

ПКТ - 7: Воведување на еврото; и

ПКТ - 12 : Консолидација – ентитети со посебна намена;

Дефиниции

Консолидирани финансиски извештаи се финансиски извештаи на групата кои се презентирани како оние на едното друштво.

Контрола е моќ да се управува со финансиските и оперативните политики на друштвото со цел да се стекнат користи од неговите активности.

Група претставува матично претпријатие и сите негови подружници.

Подружница е друштво, влучувајќи и неинкорпорирано друштво како што е партнерство, кое е контролирано од друго друштво (кое е познато како матично друштво).

Придружно друштво е друштво, вклучувајќи и неинкорпорирано друштво како што е партнерство, над кое вложувачот има значително влијание и кое не претставува ниту подружница ниту учество во заедничко вложување.

Неконтролирано учество е главнината во подружница која што не се припишува директно или индиректно на матичното друштво.

Матично претпријатие е претпријатие кое има една или повеќе подружници.

Посебни финансиски извештаи се оние кои се презентирани од матичното претпријатие, вложувач во придружно друштво или учесник во заедничко вложување во заедничко контролирано друштво, во кои вложувањата се пресметани со користење на методата на главнина, наместо со користење на методата на објавени резултати или нето средства на друштвото во кое е вложено.

Консолидираните финансиски извештаи треба да ги вклучуваат сите подружници на матичното претпријатие. Финансиските извештаи на матичното претпријатие и неговите подружници кои се користат во подготвувањето на консолидираните финансиски извештаи треба да бидат подготвени со ист датум, со користење на исти сметководствени политики за слични трансакции и настани во слични околности и да извршат усогласување на салдата од меѓусебните трансакции на побарувања, обврски, остварени приходи и расходи.

Вообичаено се претпоставува дека постои контрола кога матичното претпријатие поседува директно или индиректно преку подружници, повеќе од една половина од гласачката моќ на друштвото, освен доколку не може јасно да се демонстрира дека таквата сопственост не воспоставува контрола.

Контрола, исто така, постои и кога матичното претпријатие поседува половина или помалку од гласачката моќ кога постои:

- моќ над повеќе од една половина од правата на глас врз основа на **договор со другите вложувачи**;
- моќ да **управува со финансиските и оперативните политики** на друштвото според статут или договор;
- моќ да го **именува или разрешува** мнозинството од членовите на одборот на директори или еквивалентно управувачко тело и контролата над друштвото е на овој одбор или тело;

Губењето на контрола над подружницата настанува во следните случаи:

- кога матичното претпријатие ќе ја изгуби моќта да управува со финансиските и оперативните политики на друштвото во кое има вложување; и
- доколку подружницата стане предмет на контрола од страна на власта, судската администрација или регулаторот (во случај на стечај):

Матичното претпријатие нема потреба да презентира консолидирани финансиски извештаи согласно точка 10 од МСС 27, ако и само ако:

-самото матично претпријатие е целосно поседувана подружница или делумно поседувана подружница од страна на друго друштво и неговите останати сопственици, се информирани за и не приговараат на непрезентирањето на консолидирани финансиски извештаи од страна на матичното претпријатие;

-должничките инструменти или сопственичките инструменти на матичното претпријатие не се тргувани на јавен пазар (домашна или странска берза);

-матичното претпријатие не ги поднесува финансиските извештаи до комисијата за хартии од вредност или друга регулаторна организација за целите на издавање на било каков вид на инструменти на јавен пазар; и

-основното матично претпријатие подготвува консолидирани финансиски извештаи кои се расположиви за јавна употреба и кои се усогласени со Меѓународните стандарди за финансиско известувањ МСФИ.

22.ФИНАНСИСКИ ИНСТРУМЕНТИ

Сметководствениот третман на финансиските инструменти е пропишан со Меѓународните сметководствени стандарди :

МСС– 32 : Финансиски инструменти : презентирање ;

МСС – 39 : Финансиски инструменти : признавање и мерење ; и
МСФИ – 7: Финансиски инструменти: обелоденување; како и
ПКТ – 12 : Консолидација – ентитети со посебна намена;

Овие сметководствени стандарди се применуваат при признавањето , мерењето , презентирањето и обелоденувањето на информациите во врска со сите видови на финансиски инструменти , како признаени (билансни) така и непризнаени (вонбилансни)

Дефиниции

Финансиски инструмент е секој договор од којшто произлегува финансиско средство на едно претпријатие и финансиска обврска или сопственички инструмент на друго претпријатие.

Договорите засновани на стоки , коишто на една од странките и даваат право обврските да ги подмири во пари или некој друг финансиски инструмент треба да бидат евидентирани како да се финансиски инструменти , со исклучок на договорите за стоки коишто (а) биле склучени и продолжуваат да ги исполнуваат барањата на претпријатието за очекуваната набавка , продажба или употреба , (б) биле наменети за таа цел при нивното почнување и (в) се очекува да бидат подмирени со испорака.

Финансиско средство е секое средство кое што е :

- пари ;
- договорно право да се примат пари или друго финансиско средство од друго претпријатие.
- договорно право да се разменат финансиски инструменти со друго претпријатие според услови кои се потенцијално поволни ; или
- сопственички инструмент на друго претпријатие.

Финансиска обврска е секоја обврска којашто е договорна обврска :

- за предавање на пари или друго финансиско средство на друго претпријатие ; или
- за размена на финансиски инструменти со друго претпријатие според услови кои се потенцијално неповолни.

Претпријатието може да има договорна обврска која може да ја подмири или со плаќање на финансиски средства или со плаќање во вид на негови сопствени сопственички хартии од вредност.

Сопственички инструмент е секој договор со кој се докажува остатокот на учество во средствата на друштвото по одземање на сите негови обврски ;

Монетарни финансиски средства и финансиски обврски (кои исто така се нарекуваат и монетарни финансиски инструменти) се финансиски средства и обврски кои треба да бидат примени или платени во фиксни или определиви износи на пари ;

Објективна вредност е износ за кој едно средство може да се размени , или обврска да се подмири помеѓу запознаени , спремни странки во трансакција помеѓу неповрзани странки.

Пазарна вредност е износот кој може да се добие од продажбата , или кој треба да се плати за стекнувањето , на финансиски инструмент на активен пазар.

Дериватив е финансиски инструмент :

- чија вредност се менува како резултат на промената на определена каматна стапка , цена на хартија од вредност , цена на стока , девизен курс , индекс на цени или стапки , кредитен рејтинг или слична променлива (која понекогаш се нарекува “ основна “);
- којшто не бара почетно нето вложување или бара мало почетно нето вложување во однос на другите видови на договори коишто имаат сличен одговор на промените на пазарните услови ; и
- којшто се подмирува на некој иден датум.

Постојат четири категории на финансиски средства , и тоа :

1.Финансиско средство или обврска кои се чуваат за тргување се оние коишто биле стекнати или направени главно за целите на генерирање на добивка од краткорочните флукуации на цената или дилерската маржа. Финансиското средство треба да биде класифицирано како такво кое се чува за тргување доколку , без оглед на причината за неговото стекнување , претставува дел од портфолио за коешто постои доказ за скорешен фактички модел на краткорочно реализирање на добивка. Деривативните финансиски средства и деривативните финансиски обврски секогаш се сметаат како такви кои се чуваат за тргување освен доколку се назначени и ефективни хеџинг инструменти.

2.Вложувања кои се чуваат до доспевање се финансиски средства со фиксни или определиви плаќања и фиксно доспевање за коишто претпријатието има дефинитивна намера и можност да ги чува до доспевање , освен заемите и побарувањата кои потекнуваат од претпријатието.

3.Заеми и побарувања кои потекнуваат од претпријатието се финансиски средства коишто претпријатието ги создало по пат на обезбедување на пари , производи или услуги директно на должникот , освен оние кои ги создало со намера да ги продаде веднаш или во краток рок , коишто пак треба да бидат класифицирани како такви кои се чуваат за тргување. Заемите и побарувањата кои потекнуваат од претпријатието не се вклучуваат во вложувања кои се чуваат до доспевање , туку , наместо тоа , се класифицираат одделно според стандардот МСС – 39.

4.Финансиски средства расположиви за продажба се оние финансиски средства коишто не се (а) заеми и побарувања кои потекнуваат од друштвото , (б) вложувања кои се чуваат до доспевање или (в) финансиски средства кои се чуваат за тргување.

Дефиниции поврзани со признавање и мерење

Амортизирана набавна вредност на финансиско средство или финансиска обврска е износот според којшто финансиското средство или обврска биле измерени при почетното признавање намален за отплатите на главницата , плус или минус кумулативната амортизација на сите разлики помеѓу тој почетен износ и износот при доспевањето , и минус сите намалувања (директно или преку користење на сметка за исправка на вредност) за оштетување или ненаплативост.

Метод на ефективна камата е метода на пресметување на амортизирана набавна вредност на финансиското средство или финансиската обврска користејќи ја ефективната каматна стапка.

Ефективна каматна стапка е стапката која точно го дисконтира очекуваниот тек на идните парични плаќања до доспевањето или следниот датум на повторно определување на цените врз основа на пазарот на тековната нето сметковоствена вредност на финансиското средство или финансиската обврска. Ова пресметка треба да ги вклучи сите надоместоци и ставки кои се платени или примени помеѓу странките на договорот. Ефективната каматна стапка понекогаш се нарекува и рамномерен принос до

доспевањето или до следниот датум на повторно определување на цените, а ја претставува интерната стапка на поврат на финансиското средство или финансиската обврска за тој период.

Трансакциски трошоци се инкрементални трошоци кои можат директно да се припишат на стекнувањето или отуѓувањето на финансиското средство или обврска.

Цврсто обврзување претставува обврзувачки договор за размена на определено количество ресурси по определена цена на определен иден датум или датуми.

Контрола над дадено средство е моќ да се добијат идните економски користи кои потекнуваат од тоа средство.

Депризнавање значи отстранување на финансиско средство или обврска, или на дел од финансиското средство или обврската, од билансот на состојба на друштвото.

Дефиниции поврзани со сметководството за хеџинг

Хеџинг, за сметководствени цели, значи назначување на еден или повеќе хеџинг инструменти така што нивната промена на објективната вредност претставува пребивање, целосно или делумно, на промената на објективната вредност или паричните текови на хеџираната ставка.

Хеџирана ставка е средство, обврска, цврсто обврзување или проектирана идна трансакција којашто (а) го изложува друштвото на ризик од промени на објективната вредност или промени на идните парични текови и којашто (б) за целите на сметководството за хеџинг, е назначена како хеџирана.

Хеџинг инструмент, за целите на сметководството за хеџинг, е назначен дериватив или (во ограничени околности) друго финансиско средство или обврска чијашто објективна вредност или парични текови се очекува да ги пребијат промените на објективната вредност или паричните текови на назначената хеџирана ставка. Според овој стандард, недеривативното финансиско средство или обврска можат да бидат назначени како хеџинг инструмент за целите на сметководството за хеџинг само доколку обезбедуваат заштита од ризикот од промени на девизните курсеви.

Ефективност на хеџингот е степенот до којшто со хеџинг инструментот се постигнува пребивање на промените на објективната вредност или паричните текови кои можат да му се припишат на хеџираниот ризик.

Други дефиниции

Секуратизација е процесот со кој финансиските средства се претвораат во хартии од вредност.

Договор за повторно купување е договор за пренесување на финансиско средство на друга странка во замена за пари или друг надоместок и истовремена обврска повторно да се стекне финансиското средство на некој иден датум за износ еднаков на парите или другиот надоместок кој е разменет плус камата.

Финансиските инструменти вклучуваат и примарни инструменти како што се побарувањата, обврските и сопственичките хартии од вредност и деривативните инструменти како што се :

- финансиските опции;
- фјучерсите и терминските договори;

- своповите на каматните стапки ; и
- свопови на валути.

Физичките средства како што се залихите , недвижностите , постројките и опремата , изнајмените средства и нематеријалните средства како што се патентите и заштитните знаци не се финансиски средства. Исто така однапред платените трошоци за кои што идната економска корист е примање на производи или услуги , а не право да се примаат пари или друго финансиско средство не се финансиски средства. Исто така и одложените приходи и обврските по гаранции не се финансиски средства. Обврските или средствата кои не се договорни , туку се законски барања не се финансиски обврски или финансиски средства.

Претпријатието треба да признае финансиско средство или финансиска обврска во билансот на состојбата кога и само кога станува странка на договорните одредби на инструментот.

Каматата , дивидендите , загубите и добивките кои се однесуваат на финансиските инструменти , или на составен дел , класифициран како финансиска обврска треба да бидат известени во билансот на успех како расход или приход. Распределбите на имателите на финансиски инструмент класифициран како сопственички инструмент треба да бидат задолжени од страна на издавачот директно во главнината.

Обелоденување

Финансиските извештаи треба да ги вклучат сите обелоденувања кои се бараат за обелоденување на објективните вредности.

Во обелоденувањата на сметководствените политики на претпријатието, како дел од обелоденувањата кои се бараат треба да биде вклучено следното :

- методите и значајните претпоставки кои се применети за проценка на објективните вредности на финансиските средства и финансиските обврски кои се евидентираат според објективната вредност; одделно за значајните класи на финансиски средства;
- дали добивките и загубите коишто произлегуваат од промените на објективната вредност на оние финансиски средства расположливи за продажба кои се мерат според објективната вредност по почетното признавање се вклучени во нето добивката или загубата за периодот или се признаваат директно во главнината до оттуѓувањето на финансиското средство ; и
- за секоја категорија на финансиски средства (дериватив, финансиски средства или обврски кои се чуваат за тргување, вложувања кои се чуваат до доспевање, заеми и побарувања кои потекнуваат од претпријатието , финансиски средства расположливи за продажба и.т.н) дали вообичаените купувања и продажби на финансиски средства се евидентираат на датумот на тргување или на датумот на подмирување.

При примената на претходната точка претпријатието ќе ги обелодени стапките на плаќањата однапред , стапките на проценетите кредитни загуби и каматните или дисконтните стапки.

Финансиските извештаи треба да ги вклучат сите од следниве дополнителни обелоденувања поврзани со финансиските инструменти :

- доколку добивката или загубата од повторното мерење на финансиското средство расположливо за продажба според објективната вредност биле признаени директно во главнината, преку извештајот за промени во главнината, се обелоденува:
- износот кој бил така признаен во главнината во текот на тековниот период ; и
- износот кој бил отстранет од главнината и известен во нето добивката или загубата за периодот;

- доколку е надмината претпоставката дека објективната вредност може веродостојно да се измери за сите финансиски средства кои се расположливи за продажба или се чуваат за тргување и претпријатието, поради тоа, ги мери сите вакви финансиски средства според амортизирана набавна вредност, се обелоденува овој факт заедно со опис на финансиски средства, нивната сметководствена вредност, објаснување за тоа зошто објективната вредност не може веродостојно да се измери и, доколку е можно, опсегот на проценките во којшто е многу веројтно дека се наоѓа објективната вредност. Понатаму доколку се продадени финансиските средства чијашто објективна вредност претходно не можела веродостојно да се измери, треба да биде обелоденет тој факт, сметководствената вредност на ваквите финансиски средства во времето на продажбата и износот на признаената добивка или загуба;

-обелоденување на значајните ставки на приходи, расходи и добивки и загуби коишто резултираат од финансиските средства и финансиските обврски, било да се вклучени во нето добивката или загубата или како добивката или загубата или како одделни компоненти на главнината. За оваа цел :

-вкупните приходи од камата и вкупните расходи за камата (и во двата случаи врз основа на набавната вредност) треба да бидат обелоденети одделно;

-во врска со финансиските средства расположливи за продажба кои се корегирани на објективната вредност по почетното стекнување, вкупните добивки и загуби од депризнавањето на ваквите финансиски средства вклучени во нето добивката или загубата за периодот треба да бидат известени одделно од вкупните добивки и загуби од корекциите на објективната вредност на признаените средства и обврски вклучени во нето добивката или загубата за периодот

-претпријатието треба да го обелодени износот на приходот од камата кој бил разграничен врз основа на оштетените заеми , а кој што сеуште не е примен во пари.

- доколку претпријатието го прекласифицирало финансиското средство како такво коешто треба да биде известно според амортизираната набавна вредност, а не според објективната вредност се обелоденува причината за таа прекласификација и

- обелоденување на природата и износот на сите загуби поради оштетување или анулирања на загуби поради оштетување кои се признаени за финансиското средство, одделно за секоја значајна класа на финансиски средства

- заемопримателот треба да ја обелодени сметководствена вредност на финансиските средства кои се заложени како колатерал за обврски и сите значајни рокови и услови во врска со заложените средства ;

- земопримателот треба да ги обелодени :

-објективната вредност на колатералот кој го прифатил и кој му е дозволено да го продаде или повторно да го заложува во отсуство на неизвршување на обврските;

-објективната вредност на колатералот кој го продал или повторно заложил;и

-сите рокови и услови поврзани со користењето на колатералот.

23.МЕЃУПЕРИОДСКО ФИНАНСИСКО ИЗВЕСТУВАЊЕ

Сметководствениот третман на меѓупериодското финансиско известување е пропишан со Меѓународниот сметководствен стандард :
МСС – 34 : Меѓупериодското финансиско известување ;

Дефиниции

Меѓупериод претставува период на финансиско известување пократок од полна финансиска година;

Меѓупериодски финансиски извештај значи финансиски извештај кој содржи било целосен сет на финансиски извештаи , или сет на скратени финансиски извештаи.

Меѓупериодскиот финансиски извештај како минимум треба да ги вклучи следните составни делови :

- скратен биланс на состојбата ;
- скратен биланс на успехот ;
- скратен извештај кој ги покажува промените во главнината ;
 - извештај за сите промени во главнината ; или
 - извештај за промените во главнината освен оние кои произлегуваат од трансакциите на капиталот со сопствениците и распределбата на сопствениците.
- скратен извештај на паричните текови ; и
- одбрани објаснувачки белешки.

24.ОБЕЗВРЕДНУВАЊЕ НА СРЕДСТВА

Сметководствениот третман на обезвреднување на средствата е пропишан со Меѓународниот сметководствен стандард :

МСС – 36 : Обезвреднување на средства ; како и
ПКТ - 32 : Нематеријални средства – трошоци за веб страница;

Дефиниции

Надоместлив износ е поголемиот износ од нето продажната цена на средството и неговата употребна вредност.

Употребна вредност е сегашната вредност на проценетите идни парични текови кои се очекуваат да произлезат од континуираната употреба на средството и од неговото отуѓување на крајот од неговиот корисен век на употреба.

Нето продажна цена е износот кој може да се добие од продажбата на средството во трансакција помеѓу неповрзани странки помеѓу запознаени , спремни странки , намален за трошоците за отуѓување.

Трошоци за отуѓување се дополнителни трошоци кои директно можат да се припишат на отуѓувањето на средството , исклучувајќи ги финансиските трошоци и расходот за данок на добивка.

Загуба поради обезвреднување е износот за кој што сметководствената вредност на средството го надминува неговиот надоместлив износ.

Сметководствена вредност е износот според кој средството е признаено во билансот на состојба по одземањето на неговата акумулирана амортизација и акумулираните загуби поради неговото обезвреднување.

Амортизација (на материјални и нематеријални средства) е систематска распределба на амортизирачкиот износ на средството во рамките на неговиот корисен век на употреба.

Амортизирачки износ е набавната вредност на средството, или друг износ кој е замена за набавната вредност во финансиските извештаи, намалена за остатокот на вредноста на средството.

Корисен век на употреба е :

а) временскиот период во рамките на којшто се очекува претпријатието да го користи средството ; или

б) бројот на производствени или слични единици кои се очекува претпријатието да ги добие од средството.

Единица која генерира пари е најмалата група на средства која може да се идентификува која што генерира парични приливи од континуираната употреба кишто во голем степен се независни од паричните приливи од други средства или групи на средства.

Корпоративни средства се средства освен гудвилот , кои придонесуваат за идните парични приливи како на единицата која генерира пари која се проверува , така и на други единици кои генерираат пари.

На секој датум на билансот на состојбата , претпријатието треба да процени дали има индикации дека средството може да биде обезвреднето. Доколку постојат вакви индикации , претпријатието треба да го процени надоместливиот износ на средството.

Обелоденување

Претпријатието треба за секоја група на средства да обелодени :

-износот на загуби поради обезвреднување признаени во добивка или загуба во текот на периодот и линиските ставки во билансот на успехот во кои што се вклучени овие загуби поради обезвреднување ;

-износот на анулирањата на загубите поради обезвреднување признаени во добивка или загуба во текот на периодот и линиските ставки во билансот на успехот во кои што се анулирани овие загуби поради обезвреднување ;

-износот на загубите поради обезвреднување за ревалоризирани средства признаени директно во главнината во текот на периодот ; и

-износот на анулирањата на загубите поради обезвреднување за ревалоризирани средства признаени директно во главнината во текот на периодот.

25.РЕЗЕРВИРАЊА , НЕИЗВЕСНИ ОБВРСКИ И НЕИЗВЕСНИ СРЕДСТВА

Сметководствениот третман на резервирањата , неизвесните обврски и неизвесните средства е пропишан со Меѓународниот сметководствен стандард :

МСС – 37 : Резервирања , неизвесни обврски и неизвесни средства ; како и

ПКТ - 27 : Оценка на суштината на трансакциите со правна форма на наем;

ПКТ - 29: Аранжмани за концесија на услуги: Обелоденувања;

Резервирање е обврска со неизвесно време на настанување или износ ;

Неизвесна обврска е :

- можна обврска која произлегува од минати настани , чие постоење ќе биде потврдено само со случување или неслучување на еден или повеќе неизвесни идни настани , кои не се во целост под контрола на претпријатието ; или

- сегашна обврска која произлегува од минати настани , но не е признаена поради тоа што не е веројатно дека за подмирување на обврската ќе се бара одлив на ресурси кои

содржат економски користи, или износот на обврската не може да се мери со доволна веројатност.

Неизвесно средство е можно средство кое произлегува од минати настани и чие постоење ќе биде потврдено само со случување или неслучување на еден или повеќе неизвесни идни настани кои не се во целост под контрола на претпријатието.

Претпријатието треба за секоја група резервирања да ја обелодени сметководствената вредност на почетокот и на крајот на периодот, потоа и дополнителните резервирања

Исто така претпријатието треба да ги обелодени сите неизвесни обврски и средства.

26. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА

Сметководствениот третман и обелоденувањето на нематеријалните средства е пропишан со Меѓународниот сметководствен стандард :

МСС - 38 : Нематеријални средства ; како и

ПКТ – 29 : Аранжмани за концесија на услуги: Обелоденувања ;

ПКТ – 32 : Нематеријални средства – Трошоци за веб страница.

Во оваа група на нематеријални средства спаѓаат :

- марки на производи ;
- податоци во издавачките активности и издавачки наслови ;
- компјутерски софтвери ;
- дозволи и франшизи ;
- авторски права, патенти и други индустриски имотни права, услужни и оперативни права ;
- рецепти, формули, модели, дизајни и прототипови ;
- нематеријални средства во развој .

Дефиниции

При сметководствениот третман на нематеријалните средства се користат следните термини со нивните специфични значења :

Активен пазар е пазар на којшто постојат сите од следните услови :

- ставките со кои се тргува на пазарот се хомогени ;
- спремни купувачи и продавачи нормално можат да се најдат во секое време ; и
- цените се расположиви за јавноста.

Нематеријално средство е немонетарно средство, без физичка содржина, кое може да се идентификува и кое се чува за употреба во производството или набавка на производи или услуги, за изнајмување на други или за административни цели.

Средство е ресурс контролиран од страна на претпријатието како резултат на минати настани и од кој се очекува прилив на идни економски користи во друштвото.

Монетарни средства се пари кои се чуваат и средства кои треба да се добијат во фиксни или утврдени износи на пари.

Истражување претставува оригинално и планирано испитување превземено со надеж за стекнување на ново научно или стручно знаење и разбирање.

Развој претставува примена на истражувачките наоди или друго знаење на некој план или дизајн за производството на нови или битно унапредени материјали, направи,

производи , процеси , системи или услуги пред отпочнувањето на нивното комерцијално производство или употреба.

Амортизација е систематска распределба на амортизирачкиот износ на нематеријалното средство за време на неговиот корисен век на употреба.

Амортизирачки износ претставува набавната вредност на средството, или друг износ заменет за набавната вредност во финансиските извештаи , намален за неговиот остатокот на вредноста.

Корисен век на употреба е или :

а) временскиот период за кој едно средство се очекува да биде користено од страна на претпријатието ; или

б) бројот на производи или слични единици кои се очекува да бидат добиени од средството од страна на претпријатието.

Набавна вредност е износот на исплатени пари или парични еквиваленти или објективната вредност на друг надоместок даден за стекнување на средството во моментот на неговиот стекнување или производство.

Остаток на вредноста е нето износот кој претпријатието очекува да го добие за средството на крајот на неговиот корисен век на употреба по намалување на очекуваните трошоци за отуѓување.

Објективна вредност е износот за кој средството може да биде разменето помеѓу запознаени, спремни странки во трансакција помеѓу неповрзани странки.

Загуба поради оштетување е износот за којшто сметководствената вредност на средството го надминува неговиот надоместлив износ.

Сметководствена вредност е износот по кој средството се признава во билансот на состојба по намалувањето на акумулираната амортизација и акумулираните загуби поради неговото обезвреднување.

Признавање на нематеријално средство

Признавањето на ставката на нематеријалното средство се врши кога таа ставка ги задоволува :

- дефиницијата на нематеријално средство ; и
- критериумите за признавање на нематеријално средство.

Нематеријално средство треба да се признае само доколку е веројатно дека идните економски користи , кои му се припишуваат на средството ќе претставуваат прилив на претпријатието и набавната вредност на тоа средство може веродостојно да се измери.

Мерење на нематеријалните средства

Нематеријално средство почетно се мери според неговата набавна вредност.

Основен третман

По почетното признавање , нематеријалното средство се води по неговата набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и сите загуби поради обезвреднување.

Пресметувањето на амортизацијата , односно отписот на вредноста на нематеријалните средства претпријатието ќе го врши согласно Уредбата за начинот на пресметување на амортизацијата , односно отпис на вредноста на нематеријалните и

материјалните средства и за номенклатурата на средствата за амортизација и годишните амортизациони стапки ("Службен весник на Република Македонија " бр.64/2002 и 98/2002).

Според Номенклатурата на средствата за амортизација и годишните стапки за амортизација за целите на оданочување , годишната стапка на амортизација на долгорочните нематеријални средства изнесува 20 %.

Обелоденување за нематеријалните средства

Во финансиските извештаи за секоја група на нематеријални средства, правејќи разлика меѓу интерно создадени нематеријални средства и други нематеријални средства , треба да се обелодени следното :

1. Корисниот век на употреба или користените амортизациони стапки ;
2. Користените методи на амортизација;
3. Бруто сметководствена вредност и акумулирана амортизација (заедно со акумулираните загуби поради оштетување) на почетокот и на крајот на периодот ;
4. Линеарната ставка на билансот на успех во кои е вклучена амортизацијата на нематеријалните средства ;
5. Усогласувањето на сметководствената вредност на почетокот и на крајот на периодот покажувајќи:
 - додатоци, покажувајќи ги одвоено оние од интерниот развој и преку деловните комбинации;
 - повлекувања и оттуѓувања;
 - зголемувања или намалувања за време на периодот кои произлегуваат од ревалоризациите и од загубите поради обезвреднување признаени или анулирани непосредно во главнината;
 - загуби поради обезвреднување за време на периодот признаени во билансот на успех.
 - анулирани загуби поради обезвреднување во билансот на успех за време на периодот.
 - амортизација признаена за време на периодот;
 - нето курсни разлики кои произлегуваат при преведување на финансиските извештаи на странски ентитети ; и
 - други промени во сметководствената вредност за време на периодот.
6. Претпријатието обелоденува и други информации за оштетени нематеријални средства покрај бараните информации според точката 5.
7. Претпријатието го обелоденува видот и ефектот на промената во некоја сметководствена проценка која има материјално влијание во тековниот период или која се очекува дека ќе има материјално влијание во наредните периоди според МСС 8, Нето добивка или загуба за периодот, основни грешки и промени на сметководствени политики. Таквото обелоденување може да произлезе од промени во :
 - Амортизациониот период;
 - Методата на амортизација ; или
 - Остаток на вредност.
8. Нематеријални средства евидентирани според дозволения алтернативен третман.

Доколку нематеријалните средства се водат според ревалоризациони износи, треба да се обелодени следното:

 - според групите на нематеријални средства :
 - датумот кога е извршена ревалоризацијата ;
 - сметководствената вредност на ревалоризационите нематеријални средства ; и
 - сметководствената вредност која би била вклучена во финансиските извештаи доколку ревалоризационите нематеријалните средства биле евидентирани според основниот третман .
 - износот на ревалоризациониот вишок кој се поврзува со нематеријалните средства на почетокот и на крајот на периодот, покажувајќи ги промените за време на периодот, покажувајќи ги

промените за време на периодот и сите ограничувања на распределбата на салдото на основачот.

27.ВЛОЖУВАЊА ВО НЕДВИЖНОСТИ

Сметководствениот третман на вложувањата во недвижности е пропишан со Меѓународниот сметководствен стандард :

МСС - 40 : Вложувања во недвижности ; како и
ПКТ -21:Даноци на добивка – надоместување на ревалоризирани средства кои не се амортизираат;

Во делокругот на вложувања во недвижности спаѓаат следните примери :

-земјиште кое се чува за долгорочно зголемување на капиталот наместо за краткорочна продажба во редовниот тек на работењето;

-земјиште кое се чува за тековно неопределена идна употреба. Доколку претпријатието не се определи дали земјиштето ќе го користи како недвижност , или за краткорочна продажба во редовниот тек на работење , тогаш се смета дека земјиштето се чува за зголемување на капиталот ;

-зграда поседувана од страна на претпријатието и изнајмена според еден или повеќе оперативни наеми;

-ненаселена зграда , но која се чува за изнајмување според еден или повеќе оперативни наеми;

-недвижност која се гради или доградува за идна употреба како вложување во недвижност.

Дефиниции

Вложувања во недвижности се недвижности (земјиште или зграда или дел од зграда – или двете заедно) кои се чуваат (од страна на сопственикот или наемателот под финансиски наем) за да се заработуваат наемнини или за зголемување (на вредноста) на капиталот или за двете заедно , наместо за :

-употреба во производство или набавка на производи или услуги или за административни цели ; или

-продажба во редовниот тек на работењето.

Недвижности користени од сопственикот се недвижности кои се чуваат (од страна на сопственик или од страна на наемател според финансиски наем) за употреба во производство или набавка на производи или услуги или за административни цели.

Објективна вредност е износот за кој средството може да биде разменето , или обврската подмирена , помеѓу запознаени странки во трансакција помеѓу неповрзани странки.

Набавна вредност е износот на платени пари или еквиваленти на пари или објективната вредност на друг надоместок даден за да се стекне средство во моментот на неговото стекнување или изградба.

Сметководствена вредност е износот според кој средството е признаено во билансот на состојба.

Признавање

Вложувањата во недвижности треба да се признаат како средство кога , и само кога е веројатно дека претпријатието ќе има прилив на идни економски користи кои се поврзани со вложувањата во недвижности и набавната вредност на вложувањата во недвижност може веродостојно да се измери.

Почетно мерење

Вложувањата во недвижностите во почетокот се мерат според нивната набавна вредност. Трошоците на трансакцијата треба да бидат вклучени во почетното мерење.

Последователни издатоци

Последователните издатоци поврзани со вложувањата во недвижности кои веќе биле признаени треба да се додадат на сметководствената вредност на вложувањата во недвижности кога е веројатно дека идните економски користи , поголеми од почетно проценетите стандардни економски користи од извршување на работата на постојните вложувања во недвижности , ќе претставуваат прилив во претпријатието. Сите други последователни издатоци треб да се признаат како расходи во периодот во кој настанале.

Мерење по почетното признавање

Претпријатието треба да го одбере или моделот на објективна вредност или моделот на набавната вредност

Модел на објективна вредност

По почетното признавање , претпријатието кое што го одбрало моделот на објективна вредност треба да ги мери сите свои вложувања во недвижности според објективната вредност.

Објективната вредност на вложувањето во недвижности треба да ја одразува вистинската пазарна состојба и околностите на датумот на билансот на состојба , ниту на поранешен ниту на иден датум.

Добивката или загубата којашто произлегува од промената во објективна вредност на вложувањето во недвижности треба да се вклучи во нето добивката или загубата за периодот во којашто настанала.

Модел на набавна вредност

По почетното признавање , претпријатието кое се определило за моделот на набавна вредност треба да ги мери сите свои вложувања во недвижности , користејќи го стандардниот третман на МСС 16 – недвижности , постројки и опрема , што значи според набавната вредност намалена за секоја акумулирана амортизација и за секоја акумулирана загуба поради обезвреднување.

Преноси кон или од вложувања во недвижности треба да се вршат кога и само кога постои промена во нивната употреба, докажана по пат на :

- започнување на запоседнување од страна на сопственикот , при пренос од вложување во недвижности кон недвижности запоседнати од страна на претпријатието ;

- започнување на доградба со намера за продажба , при пренос од вложување во недвижности кон залихи ;

- крај на запоседнување од страна на сопственикот , при пренос од недвижност запоседната од сопственик кон вложување во недвижност ;

-започнување на оперативен наем на друга странка , при пренос од залихи кон вложувања во недвижности ; или

-крај на изградба или доградба при пренос од недвижност во тек на изградба или доградба (опфатено со МСС 16 - недвижности , постројки и опрема) кон вложување во недвижност.

За пренос од вложувања во недвижности според објективната вредност во недвижности запоседнати од сопственик или залихи , набавната вредност на недвижноста за потребите на сметководството по преносот , според МСС 16 или МСС 2 треба да биде нејзината објективна вредност на датумот на билансот на состојбата.

Доколку недвижностите запоседнати од сопственик станат вложување во недвижности кои ќе се евидентираат според објективната вредност , претпријатието треба да го применува МСС 16 до датумот на промена на употребата. Претпријатието треба да ја третира секоја разлика на тој датум меѓу сметководствената вредност на недвижностите според МСС 16 и нивната објективна вредност , на ист начин како и ревалоризацијата според МСС 16.

За преносот од залихи во вложување во недвижности кои би се евидентирале според набавната вредност , секоја разлика помеѓу објективната вредност на недвижностите на тој датум и претходната сметководствена вредност треба да се признае како добивка или загуба за периодот.

Кога претпријатието ќе ја доврши изградбата или доградбата на вложувањата во недвижности во сопствена режија , која ќе треба да се евидентира според објективната вредност , секоја разлика помеѓу објективната вредност на недвижностите на тој датум и нивната претходна сметководствена вредност треба да се признае како нето добивка или загуба за периодот.

Отуѓувања

Вложувањата во недвижности треба да престанат да се признаваат (да се елиминираат од билансот на состојбата) при отуѓувањето или кога вложувањето во недвижности перманентно ќе се повлече од употреба и нема да се очекуваат идни економски користи од неговото отуѓување.

Добивки или загуби кои произлегуваат од повлекување или отуѓување на вложувања во недвижности , треба да се утврдуваат како разлика помеѓу нето приносите од отуѓувањето и сметководствената вредност на средството и треба да се признаваат како приход или расход во билансот на успех.

Обелоденување

Во врска со вложувањата во недвижности претпријатието треба да го обелодени следното :

-изграден критериум од страна на претпријатието за разликување на вложувањата во недвижности од недвижности запоседнати од сопственикот и од недвижности кои се чуваат за продажба во редовниот тек на работењето.

-методите и значајните претпоставки применети при утврдувањето на објективната вредност на вложувањето во недвижности, при тоа објективната вредност да се подржи со податоци од пазарот , или врз основа на други фактори.

-степенот до кој објективната вредност на вложувањето во недвижности е заснована врз проценка од страна на независен проценител.

-износи вклучени во билансот на успехот за :

- приходи од наемнина од вложувањето во недвижности ;

- директни оперативни расходи кои произлегуваат од вложувањата во недвижностите ;

- директни оперативни расходи кои произлегуваат од вложувањата во недвижности кои не создале приход од наемнина за време на периодот.

-постоење и износи на ограничувањата на остварливоста на вложувањата во

недвижностите или парична дознака на приход и приноси од отуѓување ;
-значајни договорни обврски да се купи или догради вложување во недвижност
или за поправки , одражување или подобрување.

Обелоденување во врска со моделот на објективна вредност

Покрај обелоденувањето коешто е погоре наведено , претпријатието треба да го обелодени усогласувањето на сметководствената вредност на вложувањето во недвижностите на почетокот на периодот и на крајот на периодот , искажувајќи го следното :

- дополнителни набавки од стекнување и од капитализирање на последователните издатоци ;
- дополнителни набавки од стекнувања преку деловни спојувања ;
- отуѓувања ;
- нето добивка или загуба од корекција на објективна вредност ;
- нето курсни разлики кои произлегуваат од преведување на финансиски извештаи на странски ентитет ;
- пренеси во и од залихи и недвижности запоседнати од сопственикот ; и
- други промени.

Обелоденување во врска со моделот на набавна вредност

Покрај обелоденувањето коешто е погоре наведено , претпријатието треба исто така да го обелодени и следното :

- користени методи на амортизација ;
- корисен век на употреба , или користени стапки на амортизација ;
- брuto сметководствена вредност и акумулирана амортизација на почетокот и на крајот на периодот ;
- усогласување на сметководствената вредност на вложувањето на почетокот и на крајот на периодот , покажувајќи го следното :
 - дополнителни набавки од стекнувања и од капитализирање на последователните издатоци ;
 - дополнителни набавки од стекнување преку деловни спојувања ;
 - отуѓувања ;
 - амортизација ;
 - признаени загуби поради обезвреднувања ;
 - нето курсни разлики кои произлегуваат од преведување на финансиски извештаи на странски ентитети ;
 - пренеси во или од залихи и недвижности запоседнати од сопственик ; и
 - други промени .

Во Скопје, Септември 2011 година

Прилози кон сметководствените политики :

Напомена:

Од технички причини во бруто билансот не се прокнижени завршни книжења потребни за изготвување на завршната сметка и пренесување на почетна состојба за наредна година. Поради тоа завршните книжења се во рамките на почетниот налог.

Белешка 4

	МКД '000	
	2017	2016
Приходи од продажба	1.322.332	1.061.988
<i>ПРИХОДИ ОД ПРОДАЖБА НА НЕПОВРЗАНИ ДРУШТВА</i>		
Приходи од продажба на добра (производи) и услуги во земјата	1.292.301	1.038.576
Приходи од продажба на добра (стоки) во земјата	501	1.978
Приходи од продажба на добра (производи, стоки) и услуги во странство	120	31
Приходи од продажба на материјали, резервни делови и отпадоци	224	61
Приходи врз основа на употреба на сопствени добра (производи, стоки) и услуги	5.053	649
Приходи од наемнини	19.889	20.114
Останати приходи од продажба на неповрзани друштва	4.244	578

Белешка 5

	МКД '000	
	2017	2016
Расходи на продадени добра и услуги	3	5
Набавна вредност на продадени материјали, резервни делови и отпадоци	3	5

Белешка 6

МКД '000

	2017	2016
Трошоци на продажба и администрација	1.607.855	1.462.973
<i>ТРОШОЦИ ЗА СУРОВИНИ, МАТЕРИЈАЛИ, ЕНЕРГИЈА, РЕЗЕРВНИ ДЕЛОВИ И СИТЕН ИНВЕНТАР</i>		
Трошоци за материјали (за администрација, управа и продажба)	2.462	2.761
Трошоци за енергија (за администрација, управа и продажба)	322.582	309.747
Трошоци за резервни делови и материјали за одржување (за администрација, управа и продажба)	26.652	24.742
Трошоци за ситен инвентар, амбалажа и автогуми (за администрација, управа и продажба)	6.174	10.865
<i>ТРОШОЦИ ЗА УСЛУГИ</i>		
Транспортни услуги	323.673	3.762
Поштенски услуги, телефонски услуги и интернет	18.874	16.693
Надворешни услуги за изработка на добра и извршување на услуги	53.128	23.122
Услуги за одржување и заштита	6.976	6.750
Наем - лизинг	6.462	5.463
Комунални услуги	6.421	6.331
Трошоци за истражување и развој	203	-
Трошоци за реклама, пропаганда, промоција и саеми	9.193	9.346
Останати услуги	34.052	19.306
<i>ПЛАТА, НАДОМЕСТОЦИ НА ПЛАТА И ОСТАНАТИ ТРОШОЦИ ЗА ВРАБОТЕНИТЕ</i>		
Плата и надоместоци на плата - бруто (за администрација, управа и продажба)	619.513	632.044
Останати трошоци за вработените	591	7.131
<i>ТРОШОЦИ ЗА АМОРТИЗАЦИЈА И РЕЗЕРВИРАЊА</i>		
Трошоци за амортизација (за производство)	1	-
Трошоци за амортизација (за администрација, управа и продажба)	108.659	339.606
Долгорочни резервирања за трошоци за обновување на природни богатства	1.900	-
Долгорочни резервирања за користи на вработените	-	1.696
<i>ОСТАНАТИ ТРОШОЦИ ОД РАБОТЕЊЕТО</i>		
Дневници за службени патувања, ноќевања и патни трошоци	614	1.140
Надоместоци на трошоци на вработените и подароци	1.315	470
Трошоци за надомест и други примања на членови на управен и надзорен одбор, одбор на директори и управители	1.451	1.740
Трошоци за спонзорства и донации	2.019	2.591
Трошоци за репрезентација	557	975
Трошоци за осигурување	19.623	20.252
Банкарски услуги и трошоци за платен промет	1.411	1.036
Даноци кои не зависат од резултатот, членарини и други давачки	12.800	10.482
Останати трошоци на работењето	20.549	4.921

Белешка 7

	МКД '000	
	2017	2016
Останати приходи	360.455	482.161
<i>ПРИХОДИ ОД ВРЕДНОСНО УСОГЛАСУВАЊЕ НА НЕТЕКОВНИ И ТЕКОВНИ СРЕДСТВА</i>		
Приходи од вредносно усогласување на останати средства	-	212
<i>ОСТАНАТИ ПРИХОДИ</i>		
Вишоци	197	26
Приходи од наплатени отпишани побарувања и приходи од отпис на обврските	2.478	2.407
Приходи од премии, субвенции, дотации и донации	341.026	465.984
Останати приходи од работењето	16.754	13.532

Белешка 7.1

	МКД '000	
	2017	2016
Останати оперативни расходи	4.028	7.018
<i>ОСТАНАТИ РАСХОДИ</i>		
Загуби врз основа на расходување и загуби од продажба на нематеријални и материјални средства	807	165
Кусоци, кало, растур, расипување и кршење	475	147
Расходи врз основа на директен отпис на побарувања	1.765	4.736
Казни, пенали, надоместоци за штети и друго	199	230
Останати расходи од работењето	782	1.739

Белешка 8

	МКД '000	
	2017	2016
Финансиски приходи	493	583
Приходи врз основа на камати од работењето со неповрзани друштва	471	537
Приходи врз основа на позитивни курсни разлики од работењето со неповрзани друштва	9	6
Останати финансиски приходи	13	41

Белешка 8.1

	МКД '000	
	2017	2016
Финансиски расходи	1.593	1.568
Останати финансиски расходи од поврзани друштва	1.204	-
Расходи врз основа на камати од работењето со неповрзани друштва	23	1.554
Расходи врз основа на негативни курсни разлики од работењето со неповрзани друштва	15	15
Останати финансиски расходи	351	0

Белешка 9.1
Нематеријални средства

МКД '000

2016	Лиценци и права
<u>Набавна вредност</u>	
Состојба на 1.1.	31.014
Состојба на 31.12.	31.014
<u>Исправка на вредноста</u>	
Состојба на 1.1.	(2.105)
Амортизација за тековна година	(7.731)
Состојба на 31.12.	(9.836)
<u>Сегашна вредност 31.12.</u>	21.179

2017	Лиценци и права
<u>Набавна вредност</u>	
Состојба на 1.1.	31.014
Набавки во текот на годината	2.750
Состојба на 31.12.	33.764
<u>Исправка на вредноста</u>	
Состојба на 1.1.	(9.836)
Амортизација за тековна година	(8.189)
Состојба на 31.12.	(18.025)
<u>Сегашна вредност 31.12.</u>	15.739

Белешка 9.2

МКД '000

Материјални средства

	010	011	012	013	016	017	
	Земјишта	Градежни објекти	Постројки и опрема	Алат, погонски и канцелариски инвентар, мебел и транспортни средства	Материјални средства во подготовка	Аванси за набавка на материјални средства	Вкупно
2016							
Набавна вредност							
Состојба на 1.1.	165.767	851.456	12.523	3.371.451	148.264	753	4.550.214
Набавки во текот на годината	(0)	1.122	-	6.319	184.743	(0)	192.183
Отуѓување/Расходување	-	-	-	(2.138)	-	-	(2.138)
Корекција / прекнижување	-	-	-	6.025	-	-	6.025
Состојба на 31.12.	165.767	852.578	12.523	3.381.657	333.007	753	4.746.284
Исправка на вредноста							
Состојба на 1.1.		(438.822)	(9.041)	(3.025.109)			(3.472.972)
Амортизација за тековна година		(59.732)	(388)	(271.578)			(331.698)
Отуѓување/Расходување		-	-	2.138			2.138
Корекција / прекнижување		-	-	(6.025)			-
Состојба на 31.12.		(498.554)	(9.429)	(3.300.574)			(3.808.557)
Сегашна вредност 31.12.	165.767	354.024	3.094	81.083	333.007	753	937.727

	Земјишта	Градежни објекти	Постројки и опрема	Алат, погонски и канцелариски инвентар, мебел и транспортни средства	Материјални средства во подготовка	Аванси за набавка на материјални средства	Вкупно
2017							
Набавна вредност							
Состојба на 1.1.	165.767	852.578	12.523	3.381.657	333.007	753	4.746.284
Набавки во текот на годината	-	6.144	31	9.283	52.673	-	68.131
Отуѓување/Расходување	-	(1.733)	-	(32.414)	-	-	(34.147)
Корекција/прекнижување	-	-	-	46.572	(46.572)	-	-
Состојба на 31.12.	165.767	856.989	12.554	3.405.098	339.108	753	4.780.269
Исправка на вредноста							
Состојба на 1.1.		(498.554)	(9.429)	(3.300.574)			(3.808.557)
Амортизација за тековна година		(59.815)	(388)	(40.187)			(100.390)
Отуѓување/Расходување		1.284	-	32.410			33.694
Состојба на 31.12.		(557.085)	(9.817)	(3.308.351)			(3.875.253)
Сегашна вредност 31.12.	165.767	299.904	2.737	96.747	339.108	753	905.016

Белешка 9.3

МКД '000

Вложувања во недвижности

2016	недвижности
<u>Набавна вредност</u>	
Состојба на 1.1.	7.119
Набавки во текот на годината	(7.119)
Рекласификација од материјални средства	7.119
Состојба на 31.12.	7.119
<u>Исправка на вредноста</u>	
Состојба на 1.1.	(2.061)
Амортизација за тековна година	(178)
Состојба на 31.12.	(2.239)
<u>Сегашна вредност 31.12.</u>	4.880

2017	недвижности
<u>Набавна вредност</u>	
Состојба на 1.1.	7.119
Состојба на 31.12.	7.119
<u>Исправка на вредноста</u>	
Состојба на 1.1.	(2.239)
Амортизација за тековна година	(178)
Состојба на 31.12.	(2.417)
<u>Сегашна вредност 31.12.</u>	4.702

Белешка 9.4

	МКД '000	
	2017	2016
Долгорочни финансиски средства	190.564	191.768
Вложувања во подружница	28.448	28.448
Долгорочни заеми и кредити на поврзани друштва во земјата и странство	189.107	189.107
Финансиски средства расположиви за продажба	9.774	9.774
Вредносно усогласување на долгорочните финансиски средства	(36.765)	(35.561)

Делот вредносно усогласување на долгорочни финансиски средства се состои од вредносно усогласување на вложувањето во ќерката ЈСП Турс во износ од 26.991 илјади денари и вредносно усогласување на акции во Комерцијална Банка во износ од 9.774 илјади денари.

(во илјади денари)				
Подружници	% на сопственост	Набавна вредност	Вредносно усогласување	Нето сметководствена вредност
ЈСП Турс	100%	28.448	(26.991)	1.457
Вкупно		28.448	(26.991)	1.457

Во прегледот на Белешката за вложувања е опфатено вложувањето во ќерката ЈСП Турс од белешките 9.4.

Белешка 9.5

	МКД '000	
	2017	2016
Долгорочни побарувања	-	-

Белешка 9.6

	МКД '000	
	2017	2016
Одложени даночни средства	-	-

Белешка 10.1

	МКД '000	
	2017	2016
Залихи	43.883	65.253
ЗАЛИХА НА СУРОВИНИ И МАТЕРИЈАЛИ		
Сировини и материјали на залиха	8.514	6.712
ЗАЛИХА НА РЕЗЕРВНИ ДЕЛОВИ		
Залиха на резервни делови	33.951	57.052
ЗАЛИХА НА СИТЕН ИНВЕНТАР, АМБАЛАЖА И АВТОГУМИ		
Ситен инвентар на залиха	1.030	1.101
Ситен инвентар во употреба	11.345	12.077
Вредносно усогласување на залихи на ситен инвентар, амбалажа и автогуми	(11.345)	(12.077)
СТОКИ		
Стоки на залиха	388	388

Белешка 10.2

	МКД '000	
	2017	2016
Нетековни средства кои се чуваат за продажба и прекинато работење	-	-

Белешка 10.3

	МКД '000	
	2017	2016
Побарувања од поврзани друштва	-	-

Белешка 10.4

	МКД '000	
	2017	2016
Побарувања од купувачите	45.597	23.780
Побарувања од купувачи во земјата	43.381	28.526
Побарувања за дадени аванси, депозити и кауции во земјата	60	178
Побарувања од камати (договорни и казнени)	5.176	5.376
Спорни и сомнителни побарувања	20.401	21.444
Останати побарувања	1.411	534
Вредносно усогласување на побарувањата од купувачи	(24.832)	(32.278)

(во илјади денари)

Старосна структура на побарувања од купувачите	до 1 година	од 1 до 3 години	над 3 години	Вкупно
Побарувања од купувачите во земјата	42.100	1.209	72	43.381
Побарувања за дадени аванси, депозити и кауции во земјата	60			60
Побарувања од камати (договорни и казнени)		746	4.430	5.176
Сомнителни и спорни побарувања		7.509	12.892	20.401
Останати побарувања	1.381	30		1.411
Вредносно усогласување на побарувањата од купувачи		(7.509)	(17.323)	(24.832)
Вкупно	43.541	1.985	71	45.597

Во прегледот на старосната структура на побарувања се опфатени побарувањата од белешката 10.4.

Белешка 10.5

МКД '000

	2017	2016
Обврски / побарувања кон државата	(16.375)	(18.037)
Обврски кон државата	17.955	18.467
Обврски за данок на добивка, данок на вкупен приход и данок на приход платен на странско правно лице (задржан данок)	729	744
Обврски за даноци и придонеси на плата и надоместоци на плата	16.498	16.950
Обврски за персонален данок на доход	3	15
Обврски за останати даноци, придонеси и други давачки	725	758
Побарувања од државата	1.580	430
Побарувања за повеќе платен данок на добивка, данок на вкупен приход и данок на приход платен на странско правно лице (задржан данок)	1.549	384
Побарувања за повеќе платени придонеси и други давачки	31	45

Белешка 10.6

МКД '000

	2017	2016
Побарувања од вработените	589	501
Побарувања од вработените за аконтации за службени патувања	15	-
Останати побарувања од вработените	666	593
Вредносно усогласување на побарувањата од вработените	(92)	(92)

Белешка 10.7

	МКД '000	
	2017	2016
Останати краткорочни побарувања	195	-
Останати побарувања	195	-

Белешка 10.8

	МКД '000	
	2017	2016
Краткорочни финансиски средства	100	6.787
Краткорочни кредити и заеми во земјата	-	6.676
Останати краткорочни финансиски средства	100	111

Белешка 10.9

	МКД '000	
	2017	2016
Парични средства	305.506	306.038
Парични средства на трансакциски сметки во денари	297.939	299.830
Парични средства во благајна	7.159	6.123
Девизни сметки	408	85

Белешка 10.10

	МКД '000	
	2017	2016
Однапред платени трошоци	19.779	36.213
Однапред платени трошоци	19.779	36.213

Белешка 11.1

	МКД '000	
	2017	2016
Долгорочни резервирања	-	-

Белешка 11.2

	МКД '000	
	2017	2016
Долгорочни обврски	394.711	411.949
Долгорочни обврски врз основа на заеми и кредити во земјата и странство	292.867	310.104
Останати долгорочни обврски и останати финансиски долгорочни обврски	101.844	101.844

Друштвото има склучено две спогодби за регулирање на начин на исплата на долг со Министерство за финансии (доверител) на 27.02.2015 година, со рок на доспевање: 01.12.2024 година во вкупен износ од 292.867 илјади денари. Спогодбите се по основ на отплата на главнина и камата од правосилна и извршна пресуда ПС бр.738/03 од 11/11/2004 година на Основен суд Скопје 2 Скопје и пресуда која произлегува од Договор за кредит за увоз на опрема бр. 16-1028/1 од 16/05/1997 година и анекси кон договор бр. 15-171/2 од 09/02/1998 година и 15-1555 од 25/08/1998 година.

Согласно УЈП Решение бр.21-628/4 од 12.02.2010 година во вкупен износ од 182.107 илјади денари, Друштвото има направено резервирање од 55% или 101.844 илјади денари по основ на камати за даночен долг по основ на ДДВ. Според горенаведеното решение, доколку Друштвото го врати долгот во предвидените услови и рок, има право на отпис на каматата по долгот за ДДВ. Со оглед на тоа што се очекува дека Друштвото во 2018 година предвремено ќе го врати долгот по основ на ДДВ, кој што според спогодбата има рок да го враќа до 2024 година, постои веројатност каматата да биде отпишана и да се појават вонредни приходи во нареден период во износ на направеното резервирање.

Белешка 11.3

	МКД '000	
	2017	2016
Одложени даночни обврски	-	-

Белешка 12.1

	МКД '000	
	2017	2016
Обврски кон поврзани друштва	-	-

Белешка 12.2

	МКД '000	
	2017	2016
Обврски кон добавувачите	161.846	234.754
Обврски спрема добавувачи во земјата	161.138	232.900
Обврски спрема добавувачи од странство	66	1.170
Обврски за примени аванси, депозити и кауции во земјата	642	683
Обврски за камати (договорни и казнени)	-	0

(во илјади денари)

Старосна структура на обврски кон добавувачите	до 1 година	од 1 до 3 години	над 3 години	Вкупно
Обврски спрема добавувачи во земјата	157.043	4.095		161.138
Обврски спрема добавувачи од странство	66			66
Обврски за примени аванси, депозити и кауции во земјата	119	28	495	642
Вкупно	157.228	4.123	495	161.846

Во прегледот на старосната структура на обврски се опфатени обврските од белешката 12.2.

Белешка 12.3

МКД '000

	2017	2016
Обврски кон вработените	34.522	35.439
Обврски за плата и надоместоци на плата	34.512	35.429
Останати обврски спрема вработените	10	10

Белешка 12.4

МКД '000

	2017	2016
Останати краткорочни обврски	28	132
Обврски за надомест и други примања на членови на управен и надзорен одбор, одбор на директори и управители	28	132

Белешка 12.5

МКД '000

	2017	2016
Краткорочни финансиски обврски	10.580	32.200
Краткорочни кредити и заеми во земјата	10.580	32.200

Краткорочна обврска е всушност обврска по основ на ДДВ во износ од 10.580 илјади денари. Обврската потекнува од долгорочен даночен долг по основ на ДДВ согласно УЈП Решение бр.21-628/4 од 12.02.2010 година .

Белешка 12.6

	МКД '000	
	2017	2016
Однапред пресметани обврски	1.108.467	1.119.016
Однапред пресметани трошоци	2.018	1.720
Пресметани приходи за идни периоди	1.113	2.364
Одложено признавање на приходи врз основа на државни поддршки	918.444	927.820
Одложено признавање на приходи	186.892	187.112

13. НАСТАНИ ШТО СЕ СЛУЧИЛЕ ПО ДЕНОТ НА ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ФИНАНСИСКАТА СОСТОЈБА

По 31 декември 2017 година – датумот на известувањето, до денот на одобрувањето на овие финансиски извештаи, се случиле настани кои би предизвикале корекција на финансиските извештаи, и настани кои се материјално значајни за објавување во овие финансиски извештаи.

На 24.04.2018 година Друштвото има склучено Анекс кон Спогодба за регулирање на начин на исплата на долг бр. 11 – 2192 / 1 од 27.02.2015 година со Република Македонија – Министерство за финансии. Договорените страни се согласиле долгот / обврската на ЈСП кон МФ, да се намали за побарувањето кое ЈСП го има од МФ по основа на Правосилана извршна пресуда на Основен суд Скопје 2 Скопје ЗТС – 245 / 16 од 27.04.2017 година во вкупен износ од 90.997 илјади денари. Наведениот износ ќе се прокнижи во 2018 година како во приход по основ на судско решение во износ од 35.401 илјади денари и приход од камати по судско решение во износ од 55.596 илјади денари.

14. ОДНОСИ СО ПОВРЗАНИ СУБЈЕКТИ

Друштвото има вложувања во други субјекти. Друштвото е основач и 100% сопственик на друштвото Трговско друштво за сообраќај, туризам, услуги и трговија ЈСП ТУРС Скопје ДООЕЛ Скопје.

Во табелата подолу е даден преглед на побарувањата и обврските со поврзаните страни.

Побарувања

(во илјади денари)

Назив	Почетна состојба	Должи	Побарува	Салдо
ЈСП ТУРС ЈСП Скопје ДООЕЛ Скопје	482	2,528	(2,750)	260
Вкупно	482	2,528	(2,750)	260

Обврски

(во илјади денари)

Назив	Почетна состојба	Должи	Побарува	Салдо
ЈСП ТУРС ЈСП Скопје ДООЕЛ Скопје	1,407	(8,995)	8,236	648
Вкупно	1,407	(8,995)	8,236	648

Останати обврски

(во илјади денари)

Назив	Почетна состојба	Должи	Побарува	Салдо
ЈСП ТУРС ЈСП Скопје ДООЕЛ Скопје	10	(10)		-
Вкупно	10	(10)	-	-

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТЕЊЕ ВО 2017 ГОДИНА

ЗАВРШНА СМЕТКА ЗА 2017 ГОДИНА